Гос. книжная палата УзССР
6 СЕН 1984
СПИСАНО

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 203 (18.979). ● Чоршанба, 5 сентябрь 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● ЙИЛ БЎЙИ ҚИЛГАН МЕҲНАТИМИЗНИНГ САМАРАСИ ЛЎППИ ЧАНОҚЛАРДА НАМОЁН БЎЛМОҚДА. ХИРМОНЛАРГА ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ҲОСИЛИНИНГ ДАСТЛАБКИ ТОННАЛАРИ КЕЛТИРИЛАЁТИР.

● ТЕРИМЧИЛАР! «ОҚ ОЛТИН»НИ ТОЗА ТЕРИБ, ФАҚАТ ЮҚОРИ СОРТ БИЛАН ТОПШИРИШГА ЭРИШАЙЛИК.

● ТЕРИМ МУВАФФАҚИЯТИНИ ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИ ҲАЛ ҚИЛАДИ.

● МЕХАНИЗАТОРЛАР! ДАЛАЛАРНИ МАШИНА ТЕРИМИГА ТАЙЁРЛАШ, АГРЕГАТЛАРНИ СОЗЛАШ ВА УНУМЛИ ИШЛАТИШГА ҲОЗИРЛИК КЎРИШНИ ТЕЗРОҚ ТУГАЛЛАЙЛИК.

● ДАЛАДА ИШЛАЁТГАНЛАР УЧУН ЕТАРЛИ ШАРТ-ШАРОИТ ЯРАТИЛСИН. ПАХТАКОРЛАРГА САВДО, МАИШИЙ, МЕДИЦИНА ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ ЯХШИЛАНСИН.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

САРА УРУҒ—МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XVI ПЛЕНУМИНИНГ ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА РЕСПУБЛИКА ХЎЖАЛИКЛАРИДА ДОНЛИ, ОРАЛИҚ ЭКИНЛАР ВА БЕДА УРУҒЧИЛИГИНИ ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети шуни қайд этадиларки, республиканинг партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари кейинги йилларда донли, оралиқ экинлар ва беда уруғчилиги масалаларига эътиборни сусайтирдилар, ўзларининг уруғлик фондларини яратиш ҳамда ана шу экинлар навли уруғлигини тайёрлаш планлари бажарилиши учун колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига нисбатан талабчанликни пасайтириб юбордилар. Кўпчилик хўжаликларда уруғчилик иши контроллик қилинмай ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг селекциячилик-уруғчилик ишини яхшилаш масалаларига доир қарорларини қишлоқ хўжалик, тайёрлаш ташкилотлари ва илмий ташкилотлар мутлақо етарлича бажараётганлари йўқ.

1981—1984 йилларда бошоқли дон экинлари ва беда уруғини тайёрлаш плани 76 процент, шоли уруғи тайёрлаш плани эса атиги 33 процент бажарилганлигини фақат шу билангина изоҳлаш мумкин. Ўтган йили барча имкониятлар бўлгани ҳолда Тошкент областининг хўжаликлари буғдой ва арпа уруғлигини планга нисбатан 35 процент, Самарқанд области — 56 ва Жиззах области — 69 процент тайёрладилар. Қорақалпоғистон АССРда шоли уруғлиги тайёрлаш барбод бўлди.

Уруғлик етиштиришни ихтисослаштириш ва концентрациялаш даражасининг пастлиги асосий камчиликларнинг биридир. Кўпчилик областларда уруғлик экинлари асоссиз равишда кичик-кичик ҳажмларда озгина майдонларда кўп хўжаликларга экилмоқда. Самарқанд областида айниқса катта-катта камчилик ва нуқсонлар бор. Бу областда 3650 тонна маккажўхори уруғлигини тайёрлаш 24 колхоз ва совхоз зиммасига юкланган, 25 хўжалик дуккакли дон экинлари уруғлигини етиштиради, Умумиттифоқ фондига беда уруғлиги етказиб бериш эса 26 хўжалик зиммасига юкланган.

Бухоро областида маккажўхори уруғлиги 13 та хўжаликда етиштирилмоқда, 700 тонна бошоқли дон экинлари уруғлигини эса 11 хўжалик тайёрламоқда. Қорақалпоғистон АССРда, Тошкент, Хоразм ва Сирдарё областларида ҳам аҳвол худди шундай.

Бир қанча область ва районларнинг раҳбарлари ўзида уруғлик етиштиришни ташкил этиш ўрнига ҳар йили нотўғри практикани — давлат ресурсларидан уруғлик ажратиб бериш тўғрисидаги илтимос билан ҳукуматга мурожаат қилишни давом эттирмоқдалар. Республика ўн биринчи беш йиллик мобайнида давлатдан бошоқли дон экинлари ва шоли экиладиган майдонларнинг учдан икки қисмига етадиган уруғлик олди. Бу масалада Қорақалпоғистон АССРнинг шоликор совхозлари доимо қарам бўлиб келмоқда, булар шу давр ичида давлат ресурсларидан 73 минг тоннадан кўпроқ, шу жумладан 1984 йилда экиш учун 29 минг тонна шоли уруғлиги олдилар. Айни вақтда Нукус районидаги махсус ташкил экилган «ВЛКСМ 50 йиллиги» уруғчилик совхози ҳар йили элита ва биринчи ва биринчи йил олинган ҳосил шолиси уруғлигини йўқ қилиб, бу уруғликни товар дон сифатида топширмоқда.

Колхоз ва совхозлар район партия комитетлари ҳамда район ижроия комитетларининг ижозати билан уруғлик донни ғалла харид қилиш плани ҳисобига топшираётган кўпдан-кўп ҳоллар мавжуд.

Маккажўхори ва беда уруғчилигида катта камчиликлар бор. 1981-1983 йилларда маккажўхори уруғлиги тайёрлаш плани 74 процент бажарилди, ўтган йили 61 хўжаликдан атиги 9 хўжалик уруғлик сотиш планини бажарди. Қорақалпоғистон АССРда, Жиззах, Бухоро, Хоразм областларида уруғлик тайёрлаш плани йилдан йилга барбод этилмоқда. Кўпчилик хўжаликлар беда уруғлигига бўлган эҳтиёжларини таъминламаяпти, Умумиттифоқ фондига уруғлик етказиб беришни бажармаяптилар, уларнинг бошқа мақсадларда сарфланишига йўл қўймоқдалар. Қорақалпоғистон АССР, Жиззах ва Тошкент областларида беда уруғчилиги ниҳоятда қониқарсиз йўлга қўйилган. Шу автоном республика ва областларда уч йил (1981-1983 йиллар) мобайнида уруғлик етиштириш плани фақат 37-57 процент бажарилган.

Шу пайтгача республикада оралиқ экинларининг бошланғич ва оммавий уруғчилиги тегишли тарзда ташкил этилмаган.

Уруғликнинг экиш сифатлари ҳамон паст даражада қолмоқда, кондицияга келмаган ва текширилмаган уруғлик экилишига йўл қўйилмоқда.

Кўпгина уруғчилик хўжаликларида уруғлик етиштириш, тозалаш ва унинг фондларини сақлаш чоғида агротехника ва уруғчилик талаблари бузилмоқда. Бу хўжаликларнинг моддий-техника базаси заиф бўлиб, улар дон-уруғлик тозалаш машиналари билан яхши таъминланмаган.

Ғалла қабул қиладиган корхоналарда навли уруғлик тегишли даражада сақланиши таъминланмаяпти, уларнинг экиш сифати пасайишига, омбор зараркунандалари томонидан зарар етказилишига йўл қўйилмоқда, белгиланган тартибда уруғлик учун нав қўшимча ҳақи тўлаш ҳамда омихта ем бериш асоссиз равишда кечиктирилмоқда.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг, дон, чорвачилик, шоликорлик, ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институтларининг, «Союзхлопок» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ва унинг областлардаги станцияларининг раҳбарлари ўзлари шаънига айтилган танқиддан хулосалар чиқариб олишмади, маккажўхорининг уруғлигини, айниқса янги районлаштирилган донли экинлар ва беда навларининг олий репродукцияларини реализация қилиш планларини ҳамон бажармай келмоқдалар, бу эса районлаштирилмаган кам ҳосилли навлар экиладиган майдонларнинг кўпайишига олиб келмоқда.

Уруғчиликка доир қониқарсиз ишлар ҳосилдорликнинг ўсишига салбий таъсир қилади, дон кам олинишига ва чорвачилик эҳтиёжлари учун ем-хашак баланси бузилишига олиб келади.

Қабул қилинган қарорда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, республика Тайёрлаш министрлигининг, «Главсредазирсовхозстрой»нинг, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг, область партия комитетларининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ҳамда область ижроия комитетларининг хўжаликларида ўз уруғлик фондларини вужудга келтириш ва донли экинлар билан беда навли уруғлигини тайёрлаш планини бажариш борасидаги ишлари мутлақо етарли эмас, деб топилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг қарорлари сўзсиз бажарилишини ҳамда донли оралиқ экинлар ва беда уруғчилиги тубдан яхшиланишини таъминлаш мақсадида область ва район партия комитетлари; Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область, район ижроия комитетлари, агросаноат бирлашмалари зиммасига колхоз ва совхозларда зарур миқдорда ўз уруғлик фондини вужудга келтириш юзасидан белгиланган давлат тартибига риоя этилиши ҳамда навли уруғлик тайёрлаш планининг бажарилиши устидан контролликни кучайтириш мажбуриятини юкладилар. Уруғлик донни ғалла харид қилиш планини бажариш ҳисобига топшириш тақиқланди.

(Давоми иккинчи бетда).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ПАХТА КАРВОНИ

Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозида ғўзани дефолиация қилиш қизғин давом этяпти. Пахта далаларида еттита ОВХ юксак унумларда ишлатилаётир. Илғор механизаторлар кунига 15—20 гектар майдондаги ғўзаларга дефолиантлар сепишга эришмоқдалар. Суратларда: 1. Чевар теримчилар Шоҳида Ҳайдарова ва Гулнора Қадимовалар. Улар мавсумда 5-6 тоннадан пахта териш мажбуриятини олишди. 2. Дефолиация қилишда ҳамкасбларига ўрнак кўрсатаётган илғор механизатор Уммат Исматов. 3. Ғўзани дефолиация қилиш.

Ж. Тўраев фотолари.

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 3 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта (тонна ҳисобида)

Андижон	652
Сурхондарё	342
Бухоро	300
Навоий	240
Қашқадарё	220
Республика бўйича:	1754

(Узглавхлопкопромнинг оператив маълумоти).

ДАСТЛАБКИ ТОННАЛАР

СУРХОНДАРЁДА «ОҚ ОЛТИН» КАРВОНЛАРИ

● Сержило чаноқлардан териб олинган оппоқ «оқ олтин»нинг дастлабки тонналари қуёшда ял-ял ёниб, турнақатор тележкаларда қабул пунктлари томон ошиқмоқда. Куни кеча ипак пахта ортган бундай карвонлардан бири карнай-сурнай садолари остида Жарқўрғон пахта тозалаш заводи ҳузуридаги тайёрлов пунктига йўл олди.

Карвонни бошлаб бораётган Н. Боймуродов номли колхознинг пахта ортилган тележкаси пештоқида «Давлатга юқори сифатли тола топширайлик!», «Юбилей йили ҳосилини тез ва соз териб олайлик, план ва мажбуриятларни сўзсиз бажарайлик!» деган шиорлар кўзга ташланади.

Пахта тайёрлаш пункти дарвозаси олдидаги майдонда қизил карвон саф тортди. Юбилей йили ҳосилини топшириш бошланганига бағишланган тантанали митинг бўлиб ўтди.

Сўзга чиққан нотиқлар ипак пахта етиштиришга тўлиқ ихтисослаштирилган Жарқўрғон районида пахта тайёрлаш давлат планини 25 октябргача сўзсиз бажариш ва Улуғ Октябрнинг 65 йиллиги байрамигача она-Ватан омборларига 50 минг тонна ҳосил тўкиб, зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятни ошириб бажариш имконияти борлигини айтдилар.

Биринчи бўлиб Н. Боймуродов номли колхоздан келган тележкалар тарози томон йўл олади. Ҳар бир хўжалик ўзига ажратилган майдончаларга келтирган ҳосилини ағдарадилар.

Район хўжаликлари дастлабки куни давлатга 55,4 тонна аъло сифатли ипак пахта сотдилар. Шу жумладан, Н. Боймуродов номли колхоз 27 тонна, «Сурхон» совхози 15 тонна, «Партия XXII съезди» колхози 7,3 тонна, «Коммунизм» колхози 4,3 тонна ва «Социализм» колхози 2 тонна «оқ олтин» топширдилар.

Ҳа, далаларда мўл ҳосил тўпланди. Уни ўз вақтида, сифатини бузмаган ҳолда йиғиб-териб олишнинг асосий оғирлиги «зангори кема»лар елкасида. Буни яхши билган район механизаторлари машина теримига пухта ҳозирлик кўряптилар. Улар ингичка толали пахта бир мунча кечроқ пишиб етилишини ҳисобга олиб, ғўза дефолиациясини 10 сентябрда, машина теримини эса 17 сентябрдан ёппасига бошлашга қарор қилишган. Дала гвардиячилари ҳар бир терим агрегати бункеридан ўртача 125 тоннадан пахта тўкишга, мавсумда 22 минг тонна пахта ҳосилини машиналар билан териб олишга сўз бердилар.

Шунингдек, янги ҳосилни топширишга бағишланган қизил карвонлар Термиз, Шеробод, Ангор, Ленин йўли, Гагарин ва Қумқўрғон районларида ҳам ташкил этилди. Юбилей йилининг дастлабки ҳосили давлат омборларига тўкилди.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ДЕФОЛИАЦИЯ БОШЛАНДИ

Тошкент областининг пахтакорлари илғор технологияни муваффақиятли қўллаб, Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг юбилейи шарафига давлатга 435 минг тонна «оқ олтин» сотиш юзасидан қабул қилган мажбуриятларини тўла бажариш имконини берадиган мўл ҳамда эртаги ҳосил етиштирдилар. Улар бу йил ҳосил йиғим-теримини кенг машиналаштириб, камида 370 минг тонна пахтани ёки етиштирилган барча ҳосилнинг 85 процентини машиналар билан териб олишни мўлжаллашмоқда. Шу мақсадда областда ғўза машинабоп қилиб ўстирилди. Серҳосил пайкаллар машина теримига ажратилди. Пахта майдонларида бегона ўтлар ўсишига йўл қўйилмади. Терим техникаси вақтида сифатли ремонт қилинди. Механик-ҳайдовчилар сафи тўлдирилди. Йўл ва кўприклар созлаб қўйилди.

Пахтани машина билан теришга кўриладиган тайёргарлик тадбирлари орасида ғўзанинг баргини сунъий тўктириш муҳим ўрин эгаллайди. Дефолиация вақтида сифатли қилиб ўтказилса, ғўзанинг барги бир текис тўкилиб, кўсакларнинг очилиши тезлашади, машина теримига барвақт киришиш мумкин бўлади. Буни ҳисобга олиб, областда ғўзани танлаб дефолиация қилиш бошлаб юборилди. Бу муҳим агротехника тадбирини биринчи бўлиб Бўка, Оққўрғон, Коммунистик ва Бекобод районларининг пахтакорлари бошлашди.

Бўка районидаги Фрунзе номли колхоз аъзолари ўтган йили дефолиацияни ўз вақтида ўтказиш ва машина теримини кенг йўлга қўйиш натижасида пахта тайёрлаш юзасидан белгиланган халқ хўжалик планини республикада биринчи бўлиб адо этишганди. Улар бу йил ҳам етиштирилган мўл ҳосилни асосан машиналар билан қисқа муддатда йиғиштириб олиш, план ва мажбуриятни барвақт бажариш учун интилмоқдалар. Машина теримининг муваффақияти эса, кўп жиҳатдан, дефолиацияни вақтида сифатли қилиб ўтказишга боғлиқ. Колхозда бу иш уюшқоқлик билан олиб бориляпти. Ҳозиргача 400 гектарга яқин майдонга дори сепилди. Шу райондаги «Ленин йўли», Оққўрғон районидаги «Ленинизм», Коммунистик районидаги «Политотдел» колхози ва бошқа хўжаликларда ҳам ғўзани дефолиация қилишга киришилди.

Ҳозир область далаларида 60 га яқин «ОВХ — 14» аппарати ишлатилмоқда. Улар билан бир кунда 450—500 гектар майдонга дефолиантлар пуркаляпти. Эртаиндин бошқа районларда ҳам дефолиация оммавий равишда бошлаб юборилади. Далада ишлатилаётган «ОВХ—14» аппаратларининг сони кўпайтирилади. Қишлоқ хўжалик авиациясининг самолётлари ҳам ишга туширилади. Умуман областда барча майдонда дефолиацияни қисқа муддатда сифатли қилиб тугаллаш чоралари кўрилмоқда.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МУДОФАА МИНИСТРЛИГИДА СУҲБАТ

3 сентябрь куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов СССРга расмий визит билан келган Финляндия мудофаа кучлари бош қўмондони генерал Я. Валтаненни қабул қилди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбатда ҳар иккала томонни қизиқтирувчи масалалар муҳокама қилинди.

Халқаро вазиятнинг, Европа шимолидаги аҳволнинг баъзи жиҳатлари, жумладан шу районда ядросиз зона вужудга келтириш тўғрисида фикрлашиб олинди.

Суҳбатда Қуролли Кучлар Бош штабининг бошлиғи — СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали Н. В. Огарков, бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

(ТАСС).

ТОШКЕНТДА КИТОБЛАР БАЙРАМИ

Очиқ китоб ва саккиз рақами Тошкентнинг кузги манзарасида акс этиб, бамисоли биринчи сентябрь байрами — Билим кунини давом эттирди. 4 сентябрь куни Ўзбекистон пойтахтида «Китоб — миллий маданиятларни ривожлантириш хизматида» шиори остида ўтказилаётган VIII Бутуниттифоқ китоб ярмаркаси бошланди.

Ярмаркага барча қардош республикалардан келтирилган 25 мингдан зиёд номдаги китоб ва брошюралар тақдим этилган. Бу ерда китоблар ўзларининг янги адресларини топадилар, янада кенг китобхонлар оммасининг дилига жо бўлиш учун мамлакатнинг турли томонларига йўл оладилар. Тошкент ярмаркасида қатнашаётган 290 та китоб савдоси ташкилотининг вакиллари бунинг учун қулай имконият яратиб қўйганлар. Байрамга қатнашиш учун ёзувчилар ва ноширлар, рассомлар ва шоирлар, асарни китоб ҳолига келтирадиган, уни узоқ ҳаёт йўлига жўнатадиган кишилар келишди.

Ярмарканинг бош павильони «Юбилей» саройига сиёсий, бадиий, илмий адабиёт, болалар ва ўсмирларга аталган адабиёт жойлаштирилди. КПСС XXVI съездининг қарорлари турмушга тадбиқ этилаётганини, совет халқининг бутун дунёда тинчлик учун курашини тасвирловчи адабиёт унинг етакчи бўлимини ташкил этади.

Бутуниттифоқ улгуржи-чакана китоб ярмаркасини очиш маросимида Бутуниттифоқ «Союзкнига» давлат бирлашмасининг бошлиғи Г. П. Сафронов байрам қатнашчилари ва меҳмонларини табриклади.

Шу куни Алишер Навоий номли театр ёнидаги майдонда ташкил этилган китоб дўконлари атрофида ёзувчилар билан китобхонлар учрашишди. Китоб байрамини Ўзбекистон халқ ёзувчиси, республика Китобсеварлар жамияти правлениесининг раиси Назир Сафаров кириш нутқи сўзлаб очди.

Улуғ ўзбек шоири номидаги майдондан байрам шеърият бўстонига — Пушкин, Горький, Ҳамзанинг, ўз ижоди билан инсоннинг порлоқ идеаллари учун курашга, пролетар интернационализмига ўргатадиган, неча-неча авлодларга улуғ билим дунёсини очиб берадиган адибларнинг қиёфаси бронза ва тошдан ясалган хиёбонга кўчди.

Ўзбекистон халқ шоири Туроб Тўла, шоира Гулчеҳра Нуруллаева, бошқа адиблар партияга, Ленинга, коммунизм бинокори бўлмиш совет кишисига, ажойиб юртимизга бағишланган илҳомбахш сатрларни байрамга туҳфа этдилар.

(ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКАМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

Ҳиндистон (марксчи) Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Харкишен Сингх Суржит бошчилигидаги шу партия раҳбар ходимларининг бир группаси Ўзбекистонга келди.

Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида, чинни заводида бўлдилар, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

Ҳинд коммунистларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Ҳ. Абдуллаева қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚАРО СЕМИНАР

● Тошкентда 4 сентябрь куни Университетлар халқаро уюшмасининг «Регионал ривожланишда университетнинг роли» мавзуидаги семинари очилди. Семинарда Фил Суяги Қирғоғи, Болгария, ГДР, Ҳиндистон, Ирландия, Нидерландия, СССР, АҚШ, Судан, Франция, Япония вакиллари қатнашмоқдалар. Улар университетларнинг айрим мамлакатлар ва давлатлар группалари экономикаси, фани, маданиятини ривожлантиришга таъсирини тўрт кун мобайнида муҳокама қиладилар, Ўзбекистонда олий таълим қандай ташкил этилганлиги билан танишадилар.

Семинар В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг маданият саройида очилди. Ўрта Осиёдаги шу биринчи олий ўқув юрти тарихининг ўзи университетнинг халқ хўжалиги ҳамма тармоқларига зўр таъсирини кўрсатувчи ёрқин мисолдир. ТошДУ Ўзбекистон ССР Фанлар академиясини, республикадаги кўпгина илмий-тадқиқот институтларини, олий ўқув юртларини барпо этиш учун асос бўлиб хизмат қилди. Ҳозир бу ерда 20 мингдан кўпроқ студент, шу жумладан дунёнинг 40 дан кўпроқ давлатидан келган 550 га яқин киши таълим олмоқда.

Семинарни очиш маросимида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова ҳозир бўлди.

(ЎзТАГ).

САРА УРУҒ—МЎЛ ҲОСИЛ ГАРОВИ

(Боши биринчи бетда).

Область ва район қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари зиммасига навли уруғлик тўкиш ва тайёрлаш планларининг бажарилиши учун, уруғликнинг ҳисоб-китоби ва уларга доир ҳисоботлар тўғрилиги учун шахсий жавобгарлик юкланди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг, «Главсредазирсовхозстрой»нинг, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг ва область ташкилотларининг хўжаликларни ихтисослаштириш ҳамда Қорақалпоғистон АССРда, областларда ва уруғчилик хўжаликларида маккажўхорининг, бошоқли дон экинлари, шоли ва беданинг дурагай ҳамда навли уруғликлари етиштириш ва тайёрлашни концентрациялаш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинди.

1985 йилга маккажўхорининг навли ва дурагай уруғлигини тайёрлаш плани 25,1 минг тонна ҳажмида, шу жумладан элита навлар уруғлиги, ўз ўзидан чангланган линиялар сотиш плани 1205 тонна миқдорида; бошоқли дон экинлари навли уруғлиги тайёрлаш плани 40,25 минг тонна, шоли уруғлиги 18 минг тонна ҳажмида; хўжаликларнинг уруғлик фондларига беда уруғлиги тўкиш плани 5248 тонна, оралиқ экинлар уруғлиги тўкиш плани 12956 тонна, Умумиттифоқ фондига беда уруғлиги етказиб бериш плани 1300 тонна миқдорида тасдиқланди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, «Узсортсемовощ» бирлашмасига мазкур қарорда белгиланган ҳажмларда экинларнинг навли ва дурагай уруғлигини ҳар бир бўлинмалар бўйича тайёрлаш ҳамда тўкиш планлари қатъий бажарилишини таъминлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, область ва район агросаноат бирлашмаларига, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига:

ҳар бир хўжаликда навли уруғлик етиштириш ва тайёрлашни тубдан яхшилаш юзасидан амалий тадбирлар комплексини ишлаб чиқиб, амалга ошириш, бунинг учун биринчи навбатда уруғлик учун мўлжалланган ҳар бир экиннинг ихтисослаштирилган бригадалар ва бўлимлардаги алмашлаб экиладиган далаларнинг ғоят унумдор ерларга экилиши кўзда тутилсин, хўжаликларда кўп навлар экилишига барҳам берилсин, бу хўжаликлар зарур моддий-техника ресурслари ва меҳнат ресурслари билан таъминлансин, уларга илмий асосланган нормалар бўйича минерал ўғит ва гербицидлар ажратиб берилсин;

ишларнинг барча бўғинларида энг яхши нав ва экиш сифатларига эга бўлган мўл уруғлик ҳосили олиш имконини берадиган агротехника ва уруғчилик талабларига қатъий риоя этилишига эришиш, уруғлик тўла етилганда йиғиштириб олиш, уларнинг сақланишини таъминлаш, ўз хусусиятлари йўқолишига йўл қўймаслик. Донли экинлар ва беданинг районлаштирилган навлари ва дурагайлари юқори класс уруғликларини ялписига экишга ўтишга эришиш;

навли ва дурагай уруғликларни, шу жумладан дурагайлаштириш участкаларида етиштириш, харид қилиш, уларнинг реал ҳосилдорлиги планларини хўжаликларга ўз вақтида етказилиши устидан контролликни кучайтириш, ишлаб чиқариш-молия планларида уруғлик етиштириш билан боғлиқ барча зарур харажатларни кўзда тутиш;

колхоз ва совхозларнинг ўз навли уруғликларини тўла ҳажмда етиштириш борасидаги ишлари устидан қаттиқ контролликни таъминлаш, уруғчилик ишини йўлга қўйишда, ихтисослаштирилган бригадалар ва бўлимларда юқори сифатли уруғлик олиш юзасидан илғор усулларни қўлланишда амалий ёрдам бериш, илмий асосланган тавсиялар бўйича шудгор — чопиқ алмашлаб экишидан кенг фойдаланиш;

буғдой, арпа, шоли ва маккажўхори уруғчилигини етиштирувчи экспериментал ва ихтисослаштирилган уруғчилик хўжаликлари давлатга товар-дон сотишдан батамом озод қилиниши белгилаб қўйилсин, навли дон топшириш бундан мустасно. Жойлардаги совет, қишлоқ хўжалик ва план органлари планлаштириш чоғида ушбу қоида қатъий бажарилишини таъминласинлар;

чорвачиликни эрта баҳор даврида ширали озуқа билан таъминлаш учун оралиқ экинлар уруғлигига эҳтиёж тобора ортиб бораётганлигини ҳисобга олиб, оралиқ экинлар (жавдар, тритикале, сули, рапс, перко ва бошқалар)нинг бошланғич ва оммавий уруғчилигини ташкил этиш юзасидан амалий тадбирлар ишлаб чиқиш, яқин бир-икки йил ичида ўз уруғлигига етарли миқдорда эга бўлиши керак. Шу экинлар уруғлигини етиштириш ва тайёрлаш билан шуғулланадиган хўжаликлар ҳамда илмий муассасалар, уруғлик ҳажмлари белгилансин. 1985 йилдан бошлаб ҳар йили планларда оралиқ экинлар уруғлигини етиштириш, тўкиш ва тайёрлаш ҳажмлари кўзда тутилсин;

уруғлик олиш учун беда фақат кенг қаторли усулда ихтисослаштирилган бригадалар ва бўлимларда суғориладиган ерларнинг камида 75 гектарига ва лалми ерларнинг 250-300 гектарига экиш ва шундан кейин мўл уруғлик ҳосили олиш имконини берадиган агротехника тадбирларини ўтказиш топширилди. Колхоз ва совхозларга давлатга топширилган ҳар бир центнер уруғлик учун уруғликка қолдирилган бедани озиқлантиришга 3 центнердан фосфор ва 2 центнердан калий ўғити ажратилсин. Лалми зонадаги ҳар бир ихтисослаштирилган хўжаликда камида 25 тонна, суғориладиган зонада камида 15 тонна уруғлик тайёрланиши лозимлиги белгилансин. Товар уруғлик беда етиштириш билан шуғулланаётган ихтисослаштирилган колхоз ва совхозлар давлатга пичан ва витаминли ўт талқони етказиб беришга жалб этилишига йўл қўйилмасин. Колхозлар, совхозлар, давлат хўжаликлари ва илмий ташкилотларнинг пландан ташқари беда уруғлигини республикадан четга чиқаришлари, унинг мақсадга мувофиқ сарфланмаслиги тақиқлансин, бу ишда давлат тартиби ўрнатилсин.

Қорақалпоғистон область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советц, Бухоро, Жиззах ва Хоразм область партия комитетлари ҳамда область ижроия комитетларининг диққат-эътибори маккажўхори уруғчилиги ишларини кескин яхшилаш зарурлигига жалб этилди.

Калинин район партия комитети ва район ижроия комитетига ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими билан биргаликда «Иваново» совхози ҳар бир ўзича чангланиш йўли билан ва юқори репродукциялардаги маккажўхори сортлари юзасидан белгиланган планларни бажарилиши таъминланиши устидан қаттиқ контрол ўрнатиш таклиф этилди. Мазкур хўжалик ихтисослаштирилиши бузилишига ҳеч бир йўл қўйилмасин.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига 1985 йилдан бошлаб, Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институтининг Ўрта Осиё филиалига селекциячилик ишини давом эттириш ва Улуғбек маккажўхори, шунингдек буғдойнинг унумли буғдой навини дурагайлаш бўйича бирламчи уруғчиликни ташкил этиш учун Ўзбекистон луб экинлари тажриба станциясида зарур миқдорда суғориладиган экинзор ажратиб бериш вазифаси топширилди.

Дон, шоли илмий-тадқиқот институтлари ва унинг Қорақалпоғистон филиали, Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институтининг Ўрта Осиё филиали ҳукуматнинг бир неча бор кўрсатмалар берганига қарамай, буғдой, арпа шолининг янги районлаштирилган навларини, шунингдек, дуккакли экинлар, тритикале, жавдар, сули ва бошқа экинларнинг янги навларини яратиш соҳасида қониқарсиз шуғулланаётганликлари айтиб ўтилди. Мазкур институтлар директорларига 1985 йилги ҳосилдан бошлаб нав янгилаш ва нав алмаштириш планларида юқорида кўрсатилган навлар кўпроқ миқдорини реализация қилишни кўзда тутиш таклиф этилди. 1985 йилги ҳосил экинлари бўйича юқори репродукциядаги уруғликни реализация қилиш плани тасдиқланди.

Ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-тадқиқот институти, «Союзхлопок» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси ва унинг область станциялари, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими ва унинг қарамоғидаги илмий муассасаларнинг элита беда уруғлигини ва сортлар бўйича биринчи репродукциядаги уруғлигини етиштириш ва реализация қилиш планлари бажарилиши мажбурийлиги учун, янгидан районлаштирилган Ташкентская 1728 ва Аридная навларининг жадал кўпайтирилиши учун масъулиятини ошириш зарур деб топилди.

Колхоз ва совхозларда уруғчилик ишлари устидан раҳбарлик ва зарур контролни таъминлаш учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» Ўзбекистон ССР Молия министрлиги билан келишган ҳолда умумий штат сони даражасида идораларга қарашли бўлинмалар, областларда — уруғчилик бўлимлари, қишлоқ хўжалиги район бошқармаларида эса дон ва озуқа экинлари уруғчилиги бўйича бош агроном вазифаси жорий этсинлар, уларни зарур транспорт воситалари билан таъминласинлар.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Бутуниттифоқ ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институтининг Ўрта Осиё филиали, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик экинлари навларини синаб кўриш давлат комиссияси билан биргаликда қуйидагилар:

маҳаллий шароитларга экологик жиҳатдан мослашган ҳамда колхоз ва совхозларда юқори ҳосил олинишини таъминлаётган дон, оралиқ экинлар ва беда гибридлари ҳамда навларини кенг кўламда ҳар томонлама комплекс синаб кўриш;

кам ҳосил берадиган навларни юқори ҳосилли янги навлар ва гибридлар билан алмаштириш комплекс планини ишлаб чиқиш, бошқа районларда етиштирилган маккажўхори гибридларини республика шароитида районлаштиришга қайта таклиф этилаётган уруғчиликни жорий этиш имкониятининг оталик ва оналик формаларини ўрганишни таъминлаш, олимларнинг юқоридаги экинларнинг маҳаллий қадимги энг яхши навларини тўплаш юзасидан комплекс экспедициясини ташкил этиш вазифаси топширилди.

Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги ва унинг ғалла қабул қилиш корхоналарига, республика Қишлоқ хўжалик министрлигига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига сортли уруғлик тайёрлаш даврида унинг уруғлик хусусияти йўқолишига ҳамда айниқса сақлаш чоғида унинг сорти ва экиш хусусиятлари пасайишига йўл қўймаслик вазифаси топширилди. Уруғлик учун ажратилган сортли уруғлар ва барча одатдаги туркумларни тозалаш ўз вақтида ташкил этилсин, дон тозалаш машина-механизмлари уруғлик экиш бошлангунга қадар экиш стандарти нормаларига етказилиши учун ишга жалб этилсин.

Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги уруғлик учун хўжаликлар билан ҳисоб-китоблар ўтказиш чоғида тартиб бузилишига йўл қўймасин, юқори сортлар учун устама ҳақ тўлаш ва белгиланган тартибда аралаш ем сотишни ўз вақтида таъминласин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозида ва Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтининг ўқув хўжалигида 1983—1986 йилларда маккажўхори дурагай ва сортли уруғлигига ишлов берадиган заводларни лойиҳалаш ва қуришни ташкил этишга оид қисмини бажармаганлиги қайд этиб ўтилди. Республика Қишлоқ хўжалик, Қишлоқ қурилиши министрликларига кўрсатиб ўтилган заводлар қурилишини жадаллаштириш юзасидан қатъий тадбирлар белгилаш вазифаси топширилди.

«Иваново» совхозида мавсумда 500 тонна маккажўхори элита навлари ва ўзи чангланадиган линиялари уруғлигига ишлов берадиган заводни, маккажўхори қуритиладиган асфальтланган майдонлар, шунингдек бошқа ишлаб чиқариш бостирмалари, уй-жойлар, маъмурий бинони лойиҳалаш ва қуришда ҳаддан ташқари сусткашликка йўл қўйилаётганлигига ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг эътибори жалб этилди.

«Главсредазирсовхозстрой»га шоличилик илмий тадқиқот институтининг Қорақалпоғистон филиалида ва унинг «ВЛКСМ 50 йиллиги» тажриба-уруғчилик совхозида битказилмаган объектлар қурилишини тугаллаш таклиф этилди.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига келгуси беш йилликда дончилик илмий-тадқиқот институтида теплицалари бўлган селекция ангари қуришни кўзда тутиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, республика Қишлоқ қурилиши министрлигига Ўзбекистон ССР Госплани ва бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда 1985-1990 йилларда ихтисослаштирилган уруғчилик хўжаликларида донли экинлар ва ўт-ўланлар уруғлигига ишлов берадиган ҳамда уни сақлайдиган комплекс пунктлар қуришни планлаштириш топширилди. Айни вақтда планда беда уруғини тозалайдиган цехлар қуришни ва хўжаликларни уруғликни йиғиштириб оладиган, янчадиган ва унга ишлов берадиган махсус машиналар ҳамда техника билан таъминлаш кўзда тутилсин.

Республика Госкомсельхозтехникаси хўжаликларнинг уруғлик тозалайдиган поток линияларни етказиб бериш, монтаж қилиш ва уларга техника хизмати кўрсатишга оид буюртмаларини таъминласин.

«Главсредазирсовхозстрой», Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими XII беш йиллик планларида ҳар бир шоликор совхозда КЗС-20Ш шоли қуритиш комплексларини ва механизациялаштирилган уруғлик сақланадиган омборларни, пунктларни лойиҳалаш ва қуришни кўзда тутсинлар, шоли ва сортли уруғликни ГОСТ нормалари талаб қилган даражада биринчи ва иккинчи марта тозалаш учун зарур миқдорда дон ва уруғлик тозалайдиган машиналар билан таъминлашга қаратилган таъсирчан чораларни кўрсинлар.

Селекциячилик ва уруғчилик кадрларига бўлган ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжни ҳисобга олган ҳолда республика Госплани 1985 йилдан бошлаб ва шундан кейинги йилларда Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик министрлигининг буюртмасига кўра қишлоқ хўжалик олий ўқув юртларини тамомлаган ёш мутахассисларни дон, оралиқ экинлари ва беда селекцияси ҳамда уруғчилиги соҳасида ишлаш учун юборишни кўзда тутсин.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига ҳар бир уруғчилик бўлими ва бригадаси ҳар қайси экин бўйича тўла даражада талабни қондирадиган ўз уруғлик фондларини вужудга келтириш, уруғлик сифатини яхшилашга ва ҳосилдорлигини оширишга ҳамда пировард натижада дон ялпи ҳосилининг ўсишига, мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтиришга ва жамоат чорвачилиги озуқасининг балансли бўлишига кўмаклашадиган барча агротехника ва уруғчилик талабларини бажариши муҳимлигини тушунтиришга оид ишларни авж олдириб юбориш таклиф этилди.

Республика ва область газеталари редакцияларига, Ўзбекистон Информация Агентлигига, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига уруғлик фондлари етиштириш, уларга ишлов бериш ҳамда дурагай ва сортли дон, оралиқ экинлари ва беда тайёрлаш соҳасидаги илғор методларни ва илғорларнинг энг яхши тажрибасини матбуотда, телевидение ва радио орқали кенг ёритиш таклиф этилди.

60 ЎРТА ОСИЁ республикаларида

ҚИРҒИЗИСТОН

ТАШАББУС ҚАНОТИДА

Иссиқкўл халқ депутатлари область Советининг бир группа депутатлари Қирғизистон ССР ва Қирғизистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига ташаббус билан майдонга чиқдилар. Улар қутлуғ айёмгача йиллик топшириқни бажариш учун бутун куч ва имкониятларини ишга сафарбар этишяпти. Бу ташаббус республикада кенг қанот ёймоқда.

Пржеваль пассажир автобазасининг ҳайдовчиси П. Лемякин илгари қабул қилган мажбуриятини қайта кўриб чиқди. У йиллик ишлаб чиқариш топшириғини 14 октябргача бажаришга сўз берди.

ВЛКСМ номли Фрунзе тикувчилик бирлашмасининг чеварлари ҳам депутатлар ташаббусига қўшилиб ишлашмоқда. Илғор тикувчи Н. Дурдимамбетова ўз дугоналарига намуна кўрсатаётир. Кунлик топшириқларини 130 процентдан ошириб бажаряпти. У яқин кунлар ичида белгиланган маррани эгаллайди.

ТОЖИКИСТОН

ЙЎЛСОЗЛАР ҒАЙРАТИ

Шоартуз районидаги Ленин номли ва «Искра» колхозларининг пахтакорлари Тожикистон ССР ва Тожикистон Компартиясининг 60 йиллиги нишонланадиган йилнинг йиғим-терим мавсуми арафасида йўлсозлардан ажойиб совға олдилар.

25-йўл қуриш ва улардан фойдаланиш бошқармасининг коллективи 50 километр йўлни асфальтдан чиқарди, икки кўприкни капитал ремонт қилиб берди. Бу ишлар районда тузилган йиғим-терим мавсуми графигига мос ҳолда олиб борилди. Йўлсозлар ғайрати туфайли юбилей йили пахта карвонлари ўз манзилига тезда етиб боради.

ТУРКМАНИСТОН

АНИҚ МАРОМДА

Небитдоғдаги юк ташиш автотранспорт ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳайдовчилари меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир ярим процент ошириш учун курашмоқдалар. Рейслар мобайнида юк ташиш таннархининг арзонлаштирилиши 10 тоннадан кўп бензинни тежаб қолиш имконини беради.

Бирлашма ҳайдовчилари Туркманистон ССР ва Туркманистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига ҳамда Туркманистоннинг Россия составига ихтиёрий қўшилганлигининг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақада ибратли ишларни амалга оширмоқда. Ўтган ойлар мобайнида пландан ташқари 17 минг тонна юк ташилди. Н. Нуриев, О. Оразқулиев, М. Муқиев сингари ҳайдовчилар машиналарини моҳирлик билан бошқаришяпти. Пешқадамлар пландан ташқари 100-110 тонна халқ хўжалиги юкларини манзилга элтиб беришди.

«РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМ» ТЎПЛАМИ

«Ривожланган социализм: ҳужжатлар ва материаллар тўплами» китоби босмадан чиқди. Китоб ривожланган социализм назарияси ва практикаси проблемаларига бағишланган.

Тўпламга К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асарларидан, КПСС ҳужжатларидан, Коммунистик партия билан Совет давлати раҳбарларининг асарлари ва нутқларидан парчалар киритилган.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

3 сентябрь куни СССР Ташқи ишлар министрлигининг матбуот бўлими Москвада совет ва чет эл журналистлари билан учрашув ўтказди.

Биринчи хабар қуролсизланишга доир Женева конференциясининг тугаган навбатдаги сессиясига бағишланди. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ушбу масала юзасидан тезроқ аҳдлашувларга эришишга қаратилган конкрет таклифларни олға сурганликлари қайд этиб ўтилди. Социалистик мамлакатлардан бир группаси ядро урушининг олдини олиш масалаларига доир биргаликда иш ҳужжатини сессияга тақдим этди. Бетараф ва қўшилмаган давлатларнинг вакиллари сессия ишига ижобий ҳисса қўшдилар. Сессияда АҚШнинг қурол-яроғларни чеклаш юзасидан конструктив музокараларга сиёсий хоҳиш-иродаси йўқлиги намоён бўлганлигига журналистларнинг эътибори жалб қилинди. К. У. Черненконинг «Правда» газетаси саволларига жавобларида шу жиҳатдан Америка маъмуриятининг салбий позицияси аниқ кўрсатиб ўтилганлиги таъкидланди.

Иккинчи хабар табиий муҳитга ҳарбий йўл билан ёки бошқа ҳар қандай йўл билан таъсир ўтказиш воситаларидан душманлик мақсадида фойдаланишни тақиқлаш тўғрисидаги конвенциянинг амал қилишини кўриб чиқиш юзасидан Женевада ўтказиладиган конференцияга тааллуқли бўлди. Бу конвенция қуролланиш пойгасини чеклаш ва қуролсизланиш йўлидаги муайян қадам эканлиги қайд этиб ўтилди. СССР конвенцияни янада мустаҳкамлаш, унинг иштирокчилари доирасини кенгайтириш йўлини ўтказмоқда.

Журналистларнинг саволларига жавоблар қайтарилди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ — ИОРДАНИЯ ДЎСТЛИГИ КУНЛАРИ

ҚИШЛОҚ МЕҲНАТЧИЛАРИ МЕҲМОНИ

Ўзбекистонда Совет—Иордания дўстлиги кунлари ўтказилмоқда. Шу кунларнинг қатнашчилари 4 сентябрь куни қишлоқ меҳнатчиларининг меҳмони бўлишди. Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозининг деҳқонлари уларни хушнудлик билан кутиб олдилар. Пахтакорлар уларга ўз ишлари ҳақида, қандай қилиб мўл «оқ олтин» ҳосили етиштиришга эришаётганликлари тўғрисида гапириб бердилар. Яқин Шарқдаги мамлакат вакиллари колхозчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари билан танишдилар, хўжаликнинг марказий қўрғонида, дала шийпонларида бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва касаба союз органларида кўп йил самарали ишлаганлиги, жамоат ҳаётида актив қатнашганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Самарқанд область касаба союзлари Советининг раиси ўртоқ Музаффара **Ҳасановага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди.

Иордания—Совет дўстлиги жамияти делегацияси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. У республикамизда ўтаётган Совет — Иордания дўстлиги кунларида қатнашмоқда.

Ўзбекистон Рассомлар союзининг кўргазмалар залида Иордания рассомлари ва фото усталарининг асарлари намойиш этилмоқда. Суратда: Иордания делегацияси аъзолари кўргазма залида.

Р. Нуриддинов фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

ЭНГ МУҲИМИ — УНУМДОРЛИК

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири хабар қилади). Областдаги навқирон корхоналардан бири—Ильич тўқимачилик-галантерея фабрикаси коллективи КПСС Марказий Комитети 1983 йил декабрь Пленумининг меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир процент ошириш ҳамда маҳсулот таннархини қўшимча равишда ярим процент камайтириш ҳақидаги даъватига биринчилар қатори қўшилган эди. Ўшанда ишчилар ўз имкониятларини қайта ҳисоблаб чиқиб, ички резерв ва имкониятларни сафарбар этишга қарор қилиб, беш йилликнинг тўртинчи йили учун юксак марраларни белгилаган эдилар. Шуниси қувончлики, ильичевскликлар меҳнат унумдорлигини топшириққа қўшимча бир процент эмас, балки 1,4 процент ошириш мажбуриятини олган эдилар. **Кеча фабрика коллективи зиммасига олган бу юксак социалистик мажбуриятини муддатидан илгари адо этганлиги ҳақида ғалаба рапорти берди.** Корхона меҳнат унумдорлигини янада юксалтириш йўли билан 60 минг сўмлик халқ истеъмол молларини қўшимча равишда ишлаб чиқаришга муваффақ бўлди. Айни вақтда маҳсулот таннархининг ярим процент камайтирилиши таъминланди. Хўш, фабрика ишчи ва хизматчилари эришган бу муваффақият сири нимада?

— Коллективимиз, энг аввало, корхонани техника билан қайта қуроллантиришга асосий эътиборни қаратди,—дейди ишлаб чиқариш илғори, Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегати Ҳалима Ҳайдарова. — Бу тадбирнинг амалга оширилиши унумдорликни ўстиришда бош омил бўлди. Йил бошидан буён юзга яқин эскирган машина ўрнига замонавий серунум машиналар ўрнатилди. Тикувчилик цехида, айниқса, катта ўзгариш рўй берди. Бу ерга 50 та янги серунум машина қўйилди.

Мен касб маҳоратини ошириш мактаби фаолияти ҳақида ҳам алоҳида тўхталиб ўтишни истардим. Фабрикамизнинг бир қанча тажрибали, моҳир ишчилари ёшлар ўртасида катта иш олиб боришди. Уларнинг тезкор иш усулларини ўргатиш бўйича олиб борган машғулотлари яхши самаралар берди.

Ҳозир фабрика коллективи Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқда. Шу кунгача корхона ишчилари истеъмолчиларга пландан ташқари қарийб 200 минг сўмлик ҳар хил моллар жўнатдилар. Булар орасида харидоргир хонатласдан тикилган кўйлаклар, шунингдек, болалар шимлари, кўрпа-тўшак сингари халқ истеъмол моллари бор.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

АРМУҒОН

Тўйга тўёна билан бориш халқимизда одат. Бойсун районидаги Ҳамза номли асаларичилик совхози меҳнаткашлари йил бошидаёқ Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг қутлуғ 60 йиллик тўйига муносиб армуғонлар билан боришга бел боғлашган эди. Кўзда тутилган дастлабки довон забт этилди: асаларичилар бу йил план бўйича 37 тонна 700 килограмм соф асал тайёрлашлари керак эди, ҳозиргача давлатга сотилган асал 45 тоннадан ошиб кетди, яъни мажбурият ҳам ошиғи билан бажарилди. Ҳар қутидан пландаги 17 килограмм ўрнига 19 килограммдан асал олинди. Шунингдек, 1 тонна 200 килограмм асал муми тайёрланди.

— Совхозимиз ташкил этилганига атиги тўрт йил бўлди, — дейди хўжалик директори Матлаб Абдураҳмонов, — лекин шу давр ичида анчагина ишлар қилинди. Дастлаб хўжаликда 86 асалари оиласи бор эди, ҳозир бу рақам 2 минг 157 тага етди. Бригада пудрати бўйича ишлаётган Собир Шоймқулов, Нусрат Турсунқулов каби азаматлар бош бўлган бригадаларда йиллик план ҳозирдаёқ 140—145 процент қилиб бажарилди. Воҳид Қораев, Иброҳим Очилов, Раҳмат Омонов каби пешқадам асаларичиларимиз 1985 йил ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

Совхозда асалари озиқланадиган яйловлар кенгайтирилишига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. «Чорраҳа» тоғ участкасида 120 гектарлик лалми бедазор барпо этилди. Бу яйлов асаларилар асал йиғишига қулай шароит туғдириши билан бирга 10 тонна беда уруғи йиғиб олиш имконини беради. Яқин келажакда бу совхоз ҳар йили 60 тоннадан асал етиштирадиган хўжаликка айланади.

А. ЭРКИНОВ.

МЕЪЁР ВА СУРЪАТ

редакция почтасидан

Шу кунларда республикамизнинг қайси меҳнат коллективига борманг қизил алвонларга ёзиб қўйилган жанговар шиорларни ўқийсиз: «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб оламиз!»

Дарвоқе, меҳнат кишиларининг мана шундай кўтаринки кайфияти ва эришаётган муваффақиятларини редакциямизга келиб турган хат-хабарлар оқимидан ҳам кузатишингиз мумкин.

— Юбилей йили зарбдор вахтасига чиққан Андижон машинасозлари, — деб ёзади жамоатчи мухбиримиз **Р. Эгамов**, — меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш йўлида янги технологик линияларни ишга туширишга катта эътибор беришяпти. Корхонанинг 11-гидравлика цехида бир йўла 30 га яқин жараённи бажара оладиган автомат линия ишга туширилди. Линиянинг меҳнат унумдорлиги олдингисига қараганда 2,5 баравар кўп.

Сирдарёлик қаламкаш **А. Юнусовнинг** хабар беришича Ильич пахта тозалаш заводи юбилей йили «оқ олтин» ҳосилини қабул қилишга шай. Корхона бу йил район хўжаликларидан қабул қилиб олган хом ашёдан 4540 тонна юксак сифатли маҳсулот ишлаб чиқаради. Завод машина-механизмларини ремонт қилишда Т. Нурманов, А. Равшанов ўртоқлар бошлиқ созловчилар бригадалари аъзоларининг ҳиссаси катта бўлди.

Пахта тозаловчиларнинг ана шундай қизғин тайёргарлиги тўғрисида наманганлик **Б. Қўшманов** ҳам хабар йўллаб, Бешкапа пахта пункти ишчи-хизматчиларининг шу кунларда амалга ошираётган ишлари ҳақида ҳикоя қилади. Хоразмлик **Ф. Тангрибердиева** «Госкомсельхозтехника» Хонқа район бирлашмасининг илғор токари, III-даража Меҳнат шуҳрати ордени нишондори Илҳом Қозоқовнинг меҳнат ютуқларини мадҳ этса, қашқадарёлик Х. Қўқонов Яккабоғда қурилаётган ип-газлама комбинати бунёдкорларининг тезкор суръатини қаламга олади.

* * *

Шунингдек, андижонлик **Р. Иминов**, бухоролик **Т. Мақсудов**, наманганлик **Қ. Тўраев, К. Бекмирзаев**, қорақалпоғистонлик **М. Муханов**, навоийлик **Ҳ. Шарипов**, хоразмлик **А. Собиров**, фарғоналик **Ш. Сайдумаров**, сирдарёлик **А. Бўрлиев** ўртоқларнинг хат-хабарларида ҳам серқуёш республикамиз ва унинг Компартияси шонли юбилейи шарафига меҳнат коллективларида тобора авж олаётган қизғин иш мароми, социалистик мусобақа суръати ҳикоя қилинган.

УЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ, ТОЖИКИСТОН ССР ВА ТОЖИКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТОҒЛАР БАҒРИДАГИ ГЎЗАЛ ДИЁР

3. Муддао сенга қутлуғ

ЭСИМДА, олтмишинчи йилларнинг бошлари эди. Колхозимиз, гарчи кичик хўжалик бўлса-да, юзлаб қишлоқчалар бор эди. Бизнинг Ғужбоғ қишлоғимиз эртаги йўнғичқазор бўлиб, уни кесиб ўтган йўлдан ҳар куни мактабга қатнардик. Бир куни ўқишдан қайтаётиб, кўрдикки, йўнғичқазорга қатор қозиқлар қоқилган. Бу янгилик бизни ажаблантирди. Кечқурун маълум бўлишича, ўша ердан план бўйича колхозчиларга янги уй-жой берилган экан. Табиийки, бу кўпларга ёқмади, одамлар кўникма ҳосил қилган турмуш тарзлари бузилишини истамас, йўнғичқазорни ёмонотлиқ қилишарди.

Орадан кўпи билан беш-олти йил ўтди. Шу вақт ичида майда-майда қишлоқлардан асар ҳам қолмади, бурунги йўнғичқазорда энди кўркамгина замонавий қишлоқ юзага келди. Барча қулайликларга эга бу обод қишлоқ ва бизнинг Свердлов номли колхоз ҳақида газета-журналларда кўп ёзишган. Зеро, қилинган ишлар шунга арзир эди. Шундан буён чорак асрча вақт ўтди, чорак аср мобайнида қишлоқда айтарли ўзгариш бўлгани йўқ. Ва лекин ўсмирлик тасаввуримизда ўша — янги қишлоқ эришиш мумкин бўлган намуна даражасида ўрнашиб қолди. Кейинчалик республиканинг турли районларида бизнинг қишлоқлардан минг чандон аъло ўзгаришларни кўрдим-у, бу тасаввур буткул чиппакка чиқди, Чунки ўша жойларда қурилиш кўлами ҳам кенг, қилинаётган ишлар ҳам улуғвор. Бундай жойларда икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдуғафур ота Самадов каби жонкуяр раҳбарлар элга бошчилик қилмоқда. Ана шулар ҳақида ўйлаганингда, улуғ рус шоири Некрасовнинг, шоир бўлмасанг ҳам гражданин бўл, дегани ёдга тушади. Бу ўтли хитоб ёлғиз шоирларгагина қаратилган эмас шекилли.

Душанба шаҳридан чиқилгач, тоғ ёнбағри бўйлаб кетган равон йўл орқали Турсунзода шаҳрига бориладй. Ана шу йўлда бораётиб, ҳамроҳимиз Ўктам Яхшибоев:

—ЭТЮДЛАР—

— Бу йўлнинг қурилиш тарихи қизиқ, — деб қолди. — Мирзо Турсунзода бизнинг фахримиз, у шу районда — Регарда туғилган. Шоирнинг олтмиш йиллик тўйи яқинлашиб қолган, биз — регарликлар тўйни шоир туғилган қишлоқда ўтказишга қарор қилдик. Ўша кезлар мен район партия комитетининг биринчи секретариман. Юздан зиёд мамлакатдан, табиий, чет эллардан меҳмон келиши керак. Йўлимиз эса хароб. Шоир туғилган уй нураб қолган. Тўйга эса бир ойча вақт қолган, холос, ўйласанг, ваҳм босади. Кўз қўрқоқ, қўл ботир деб қурилишга киришдик. Неча кеча уйқу бўлмади, неча миллион сўм маблағ сарфланди, аммо қўлинг ўргилсин йўл чиқарилди, йирик кўприк қурилди, шоирнинг уйи қайта тикланди. Хуллас, Турсунзоданинг ўзи ҳам, тўйга ташриф буюрган олти юз меҳмон ҳам халқимиз улуғ фарзандларини қандай эъзозлашини кўриб кетди...

ЙЎЛЛАР, КЎЧАЛАР, ҲАЙКАЛЛАР... улар халқ табиати ҳақида ҳикоя қилади. Ҳатто кўримсизгина тожик қишлоғига борсангиз ҳам, кўчалар озодалиги, саранжом-сариштали ва серфайзлиги билан меҳрингизни тортади. Кеча юрган йўлингизда бугун бир ўзгаришни, янгиликни кўрасиз.

Душанба шаҳрида улкан совет адиби Садриддин Айний ҳайкали бор; ҳайкал пойидан сира гуллар арimайди. Шаҳарда яна бир ҳайкал бор, у оналар шарафига қўйилган Она ҳайкалидир. Ҳа, тожик халқи улуғ фарзандларини ардоқлайди, улуғ фарзандлар эса бу диёрда кўплаб топилади. Вахш дарёсидаги бекиёс иншоот — Норак гидроузелини тиклаган ана шулар-да. Бу ерда 300 метрли — жаҳонда энг баланд тўғон ва улкан сув омбори бор. Қуввати 2,7 миллион киловатт бўлган гидравлик электр станцияси кишининг аклини шоширади. Бекиёс иншоот бу. Лекин мамлакатимизда Норакдан ҳам қудратлироқ ГЭС қад ростламоқда. Энг қизиғи, бу ҳам Тожикистонда, у Роғун ГЭСи деб аталади.

Роғун боғ шаҳар бўлади. Шаҳарнинг шундоқ «остонаси»дан етмиш километр узунликдаги денгиз бошланади. Станция олти турбинали бўлиб, улар 3 миллион 600 минг киловатт-соат арзон электр энергия ҳосил этади. Тўғон ҳам Норакникига нисбатан 35 метр баланд бўлади ва бу ерда 13 миллиард кубометрдан зиёд сув сақланади. Бу обиҳаёт уч қардош республика — Тожикистон, Ўзбекистон ва Туркманистон далаларига таралади. Ҳозир ГЭС қурилишида турли миллат вакиллари тер тўкмоқда.

«Тожикистон... бу диёр кўз олдимда фавқулодда янгилик тариқасида намоён бўлди, — дейди Мюнхен техника университети Амалий минерология ва геохимия институтининг приват-доценти доктор Эвальд Колер, — тўрт миллиондан зиёд аҳоли яшаётган тоғли ўлка билан танишиш, бу ғоят қизиқарли мамлакат, деган хулоса чиқариш имконини берди... Феодал тараққиёт даражасида бўлган халқ бир авлод умрига тенг вақт мобайнида амалда бўм-бўш ерда замонавий индустрияни, йирик ирригация системаларини вужудга келтирганлиги, тоғларда минглаб километр йўллар қурганлиги тасаввурга сиғмайди. Тинч бунёдкорлик ва тараққиётнинг мураккаб масалаларини ҳал этиш билан банд бўлган кишилар менга ёқиб қолди...»

ЭВАЛЬД КОЛЕР ҳақ гапни айтган. Оддийгина деҳқон билан бир неча сония суҳбатлашсангиз бас, унинг дунёвий миқёсда мушоҳада қилишини пайқайсиз. Улар ёниб ўқийди, ёниб куйлайди, ёниб ишлайди. Шу боис тоғлар сийнасида афсонавий боғ-роғлар барпо бўлаётир. Эзгу мақсадли кишилар она заминни яшнатаётир, чечакларга буркаётир. Эзгу-тилак билан ёниб яшаётганларни муборакбод этиб, Лоиқ Шерали шундай деган:

Дил, эзгулик касб этдинг,
муддао сенга қутлуғ.

Ўзаро текшириш якунларини Тожикистон ССР Министрлар Совети Раиси Қ. М. МАҲКАМОВ шарҳлайди:

— Ҳадемай қутлуғ олтмиш йиллик тўйлари нишонланадиган республикаларимиз меҳнаткашлари азалдан оға-ини, устоз-шогирд. Биз ўзбекистонлик пахтакорлардан жуда кўп нарсаларни ўрганганмиз. Мусобақадошларнинг анъанавий ўзаро текшириш ишлари бу йил юксак савияда ўтди ва текшириш якуни биз учун қимматли бўлди. Шубҳа йўқки, дўстларнинг бебаҳо маслаҳатлари юбилей йилидаги улкан зафарларимизга омил бўлади.

Олтмиш йил... Бу давр ичида Совет Ўзбекистони ва Совет Тожикистони шонли йўлни босиб ўтишди. 1913 йил Тожикистонда атиги 32,3 минг тонна пахта етиштирилган бўлса, биргина кейинги уч йил бадалида уйилган хирмон 2,7 миллион тоннадан салмоқлидир. Яна бунинг учдан бир қисми ингичка толали пахта. Инқилобгача ҳамма нарса диёримизга четдан келтириларди, бугунги Совет Тожикистони ипак пахта, электр энергияси, кўп миқдорда лимон ва алюминий ишлаб чиқаради. Тожикистон маркаси босилган тўқимачилик станоклари, нефть машина-ускуналари, электр техника приборлари қатор чет мамлакатларда юксак унум билан ишлаб турибди.

Ўзбек ва тожик халқлари дўстлиги қадим тарихга эга. Бугунги кунда «Ташсельмаш» заводи ишчи-ю инженерлари томонидан яратилган пахта териш машиналари деҳқонларимиз оғирини енгил қиляпти. Тожик хонадонларида Ўзбекистон гази ёниб турганлиги ёхуд ўзбек селекциячи олимлар яратган ғўза навлари далаларимизда мўл ҳосил бераётганлиги каби қатор мисоллар ҳам ҳамкор, ҳамнафас эканлигимизнинг ёрқин кўринишидир.

Ҳа, халқларимизнинг яратувчилик қудрати ягона қардошлик оиласида алпона куч касб этди, бунинг самаралари бекиёс.

Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари республиканинг шонли олтмиш йиллик тўйини муносиб армуғонлар билан кутиб олишларига тилакдошмиз!

Ғаффор ҲОТАМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.
Тошкент — Душанба — Тошкент.

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛОВЧИЛАР ВАХТАСИ

БЕШИНЧИ ЎРИМ

Термиз районидаги Ленин номли колхоз бедапояларига бу йил мавсумда пичан ўрувчи агрегатлар бешинчи марта чиқарилди. Аввалги тўрт ўримда гектар бошига 185 центнердан пичан тайёрланди. Ҳозир ҳам деҳқонлар мўл ҳосил йиғиштириб олмоқдалар.

Умуман районда яхши кўрсаткичларга эришилди, бу район экилган ўтларнинг тўртинчи ўримини Сурхондарёда биринчилар қатори ниҳоясига етказди. Бу ерда гектар бошига 200 центнердан кўпроқ пичан олиш мажбурияти қабул қилинган бўлиб, ҳозиргача ўрта ҳисобда 167 центнердан пичан тайёрлаб қўйилди. Бедапояларда яна икки ўримни ўтказиш мўлжалланмоқда, қолган центнерлар мана шу икки ўрим чоғида олинади.

Амударё соҳилларидаги қайир участкалардан ҳам ем-хашак запасларига дурустгина қўшимча олиш мўлжалланмоқда. Район хўжаликларидан ўт-ўланларни ўриб-йиғиб олиш учун бу ерга 600 та ем-хашак тайёрловчи, кўп миқдордаги техника — пичан ўрувчи механизмлар, пресс-подборшиклар, транспорт воситалари юборилди. Ҳар йили Амударё соҳилларида минг тоннага қадар хашак тайёрланади. **(ЎзТАГ).**

Бизнинг суҳбат

ФАРОВОНЛИК — ОЛИЙ МАҚСАД

Совет халқи фаровонлигини ошириш партия ва ҳукуматимизнинг энг олий мақсади. Шу йил 1 сентябрдан бошлаб чакана нархлар яна пасайтирилиши партия ва Совет давлати меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрликнинг ёрқин далилларидан биридир. «Совет Ўзбекистони» мухбири шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Давлат нархлар комитетининг раиси ўртоқ Насриддин Тожиевич ТОЖИЕВга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Айрим халқ истеъмол товарлари нархлари камайтирилишининг ўзига хос хусусиятлари ҳақида гапириб берсангиз.

— КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ шу йилнинг 1 сентябридан сунъий ва синтетик хом ашёдан тайёрланган кийим-бошларнинг кўпгина турлари — тикув, пайпоқ-носки ва галантерея буюмлари, устки ва ички трикотаж, бошқа маданий-маиший ва хўжалик мақсадларидаги буюмлар, шу жумладан электрофонлар, мопедлар, импорт гиламлар ва дори-дармонларнинг айрим турлари ўрта ҳисобда 17-30 процент камайтирилди.

Бу галги нарх-наво камайтирилишининг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, болалар учун мўлжалланган кўпгина товарлар нархи кўпроқ пасайтирилди. Бизда ҳаёт гуллари, истиқбол эгалари — болалар алоҳида меҳр-муҳаббат билан қуршаб олинган. Бу эса мамлакатимизда болалар учун товарларнинг имтиёзли чакана нарх сиёсати мунтазам ўтказилаётганида ҳам акс этмоқда. Ана шу мақсадлар учун ҳар йили давлат бюджетидан бир миллиард сўмга яқин маблағ ажратиляпти.

Болаларнинг кийим-бошларининг нархи камайтирилиши аҳолисининг анчагина қисмини ёш гражданлар ташкил этган республикамиз учун аҳамияти катта. Бу кўп болали оилаларнинг харид қилиш қувватини янада ошириш, оила бюджетини кўпайтириш имконини яратади. Масалан, сунъий мўйнадан тайёрланган мактабгача ёшдаги болалар пальтоси ва ярим пальтоси 33 сўмдан 21 сўм 20 тийинга туширилди, 57 сўм нархдагиси эса 37 сўм 50 тийинга, мактаб ёшидаги болаларники эса 18 сўм 50 тийиндан 10 сўм 90 тийинга, 31 сўм 50 тийинлик мактаб ёшигача бўлган болалар пальтоси эса 20 сўм 10 тийинга туширилди. Ёки бошқача қилиб айтганда, бу хилдаги молларнинг баҳоси 34-36 процентдан 40 процентгача камайтирилди.

— Бу тадбирларнинг амалга оширилиши халқ фаровонлигини юксалтиришга, аҳолининг турмуш даражасини кўтаришга қандай таъсир кўрсатади?

— КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг халқ турмуш даражасини муттасил ошириб боришга қаратилган қарорларига мувофиқ 1983 йил апрелдан бошлаб саноат молларининг кўпгина турлари нархлари камайтириб келинмоқда. Шу йил 1 сентябрдан бошлаб чакана нархларнинг камайтирилиши — молларни мавсумига қараб арзонлаштирилган баҳода сотиш, шунингдек, кўпгина янги молларга белгиланган вақтинча нархларни бекор қилиш билан бирга бир ярим йилдан камроқ вақт ичида тўртинчи марта нархларнинг камайтирилишидир. Буларнинг ҳаммасидан аҳоли 9 миллиард сўмдан кўпроқ фойда кўради.

Шу йил биринчи сентябрдан кўпгина моллар мавсумга қараб, камайтирилган нархда сотила бошланди ва «Н» яъни «Янгилик» индексли товарларнинг катта қисмига белгиланган вақтинча нархлар ҳам бекор қилинди. Бу бизнинг республикамиз бўйича халқ истеъмол молларининг 900 дан ортиқ моделини ташкил этади. Аҳолининг пул даромадлари 1970 йилга нисбатан 1984 йилда икки марта ошганлиги ҳам меҳнаткашлар турмуш даражаси мунтазам ошиб бораётганлигидан, аҳолининг харид имконияти ўсиб бораётганидан далолат беради.

КПСС ва Совет ҳукумати доимо кундалик зарур озиқ-овқат маҳсулотларини аҳолига кўплаб етказиб бериш, меҳнаткашларнинг уй-жой, коммунал хизматга бўлган, шунингдек, маънавий талабларини тўлароқ қондириш, медицина, транспорт хизматини яхшилашга кўпроқ эътибор бериб келди. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда кундалик зарур товарларга доимо паст нархлар барқарорлиги таъминланмоқда. Ҳар бир киши театрга бориш, кўргазмаларни томоша қилиб, кутубхонадаги адабиётлардан фойдаланиш ва бошқа маданий ўчоқлардан баҳраманд бўлиш имкониятига эга. Масалан, гўшт ва сут маҳсулотларини харид қилар эканмиз, биз бу маҳсулотларни анча арзон баҳода сотиб олаётганлигимизни, унинг таннархи анча қимматлигини сезмаймиз. Кўпгина совет оилалари квартира билан бепул таъминланадилар. Бу эса жуда катта давлат маблағини талаб қилади.

Коммунистик партиянинг халқ фаровонлигини муттасил ошириш йўлига мувофиқ равишда асосий истеъмол молларининг чакана нархлари барқарорлиги таъминланмоқда. Халқ хўжалигининг барча тармоқлари ҳамда соҳаларида меҳнат унумдорлиги илдам ўстирилган ва маҳсулот таннархи камайтирилган тақдирдагина чакана нархларнинг барқарорлигини, бу нархлар изчиллик билан камайтирилишини таъминлаш мумкин. Ҳозирги кунда жаҳонда СССРдагидек халқ истеъмол моллари ва хизмат учун бирорта мамлакатда барқарор нарх учратиш мумкин эмас. СССРда нархларнинг барқарорлиги социалистик хўжалик юритиш системасининг муҳим ютуқларидан биридир.

Товарларнинг амалдаги чакана нархи системаси асосан 1955 йилда ташкил топган. Мана чорак асрдан кўп вақт ўтмоқда. Мамлакатимизда муттасил барқарор баҳолар йўли тутилмоқда. Вақти-вақти билан баъзи товарларнинг нархи пасайтирилди, баъзилари оширилди. Чунончи, кейинги йилларда телевизорлар, радиоприёмниклар, магнитофонлар, маиший химия буюмлари, пойабзаллар, кийим-бош ва бошқа товарлар баъзи турларининг баҳоси бир неча бор арзонлаштирилди.

Бу галги халқ истеъмол товарлари ҳамда дори-дармонларнинг баъзи хилларининг нархи пасайтирилиши партия ва ҳукуматимизнинг халқимиз турмуш даражасини юксалтириш сиёсати амалга оширилишидаги янги қадамдир.

Партия ва ҳукуматимизнинг бу ғамхўрлигига республикамиз меҳнаткашлари меҳнат унумдорлигини ўстиришнинг беш йиллик тўртинчи йили учун белгиланган план топшириқларини бир процент ошириб бажариш ва маҳсулот таннархини қўшимча равишда 0,5 процент камайтириш учун социалистик мусобақани авж олдириш билан жавоб берадилар, деб ишонамиз.

МАРКАЗЛАШТИРИЛГАН УСУЛДА

● Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхознинг бригада дала шийпонларида таом қатъий белгиланган соатда махсус автомашиналарда термосларда олиб келинади. Деҳқонлар бундан мамнундирлар — таомнинг сифати ҳам анча яхшиланди ва арзонга тушадиган бўлди.

Илгари ҳар бир бригадада овқат пишириш учун уч киши: бир ошпаз ва унинг ёрдамчиси, шунингдек чойхоначи ажратилар эди. Хўжаликда эса 18 та бригада бор. Ҳозирги вақтда малакали ошпазлардан икки киши барча бригадалар учун овқат пиширишни уддаламоқда. Район кооперацияси колхоз правлениеси билан тузилган шартнома асосида ошхонани барча зарур маҳсулотлар, замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаб, хилма-хил таомлар рўйхатини тузишга кўмаклашмоқда. Колхоз экономистининг ҳисоб-китобига кўра, эндиликда иссиқ овқат тайёрлаш учун хўжалик сарфлайдиган маблағ салкам беш баравар камайди. Эллик киши бевосита далада ишлайдиганлар сафига қўшилди.

Районнинг «Зарафшон», Айний номли, К. Маркс номли, «Ленинизм» колхозларида ва бошқа хўжаликларида иссиқ овқатни марказлаштирилган усулда тайёрлаш ва дала шийпонларига етказиб бериш йўлга қўйилди.

(ЎзТАГ).

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ХАЛҚЛАР ХАВФСИЗЛИГИ ЙЎЛИДАН

Совет Иттифоқи АҚШнинг халқаро кескинликни янада хатарли равишда кучайтиришга қаратилган ташқи сиёсий йўлини қаттиқ қораламоқда, ақл-идрок сиёсатига ўтиш кераклигини, уруш хавфини тугатиш мақсадида жиддий ва натижадор музокаралар ўтказиш лозимлигини айтмоқда. Бу фикр ўртоқ К. У. Черненконинг «Правда» газетаси саволларига қайтарган жавобларини кенг шарҳлаётган турли мамлакатлардаги таниқли сиёсат ва жамоат арбобларининг баёнотларида, чет эл оммавий ахборот воситаларининг кўпдан-кўп материалларида таъкидланмоқда.

Бу ҳужжатни АҚШ жамоатчилиги, матбуот органлари қизғин муҳокама қилмоқда. Совет Иттифоқи, деди Американинг таниқли сиёсий арбоби, вакиллар палатасининг республикачилар партиясидан сайланган собиқ аъзоси Ж. Андерсон К. У. Черненконинг жавобларини шарҳлаб, ҳақиқатан космик фазо ҳарбийлаштирилишининг олдини олиш тўғрисида музокаралар ўтказишга интилмоқда. Бироқ, Р. Рейган маъмурияти бу жуда муҳим проблеманинг ҳал этилишини мушкуллаштириб, гўё ўртача олисликка учириладиган қуролларни чеклаш тўғрисида илгари тўхтаб қолган музокаралар, шунингдек стратегик қуролларни чеклаш ҳақидаги музокаралар сингари масалаларни ҳам айни бир вақтда муҳокама қилмоқчи эканини айтмоқда. Республикачилар партиясининг Далласдаги съездида ракетадан мудофаа системасини тузиш планини тасдиқланганини ҳам эшитиб ташвишим ортди. Ҳозирги маъмурият даврида қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги музокаралар мутлақо тўхтатиб қўйилди. Кейинги йигирма йил мобайнида биринчи марта олға томон, қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида жиддий битим тузиш сари ҳеч қандай силжиш бўлмаяпти. Бу нарса хавотирлик туғдирмай қола олмайди. Президент Рейганда мана шундай лавозимни эгаллаган раҳбарга хос хусусиятлар йўқлиги равшан кўриниб турибди.

Совет раҳбарининг жавобларида, деб уқтиради Англияда чиқадиган **«Гардиан»** газетаси, СССРнинг қуролланиш пойгаси космосга ёйилиши имкониятини соқит қилишга қаратилган принципиал позицияси ўз ифодасини топди. К. У. Черненко СССРнинг зарбдор космик системаларини синаш ва жойлаштиришни ўзаро тўхтатиб қўйиш тўғрисидаги таклифини тасдиқлади. АҚШ бу таклифни шу пайтгача рад қилиб келмоқда, чунки бу системаларнинг шу кузда планлаштирилган синовларини ҳар қандай воситалар билан ўтказишга интилмоқда. (ТАСС).

ҚОБУЛ. Афғонистон пойтахтида Афғонистон Демократик Республикасининг Бонндаги элчихонасига ҳужум уюштирган контрреволюцион кучларнинг жиноятқорона ишларига қарши оммавий намойиш бўлиб ўтди. Афғон матбуотининг хабарларига кўра, бу намойишда 200 мингга яқин киши иштирок этди. Унда АҚШнинг ҳозирги маъмурияти ва унинг НАТОдаги гумашталари ўтказаётган йўл қатъий қораланди. Суратда: намойиш қатнашчилари.

В. Новиков фотоси.
(ТАСС).

ХАБАРЛАР ОҚИМИ

БИРЛАШГАН ФРОНТ ТУЗИЛДИ

● ИСЛОМОБОД. Покистоннинг темир йўл, ҳаво транспорти ходимлари ва йўл ишчиларини бирлаштирувчи касаба союз ташкилотлари иш ҳақини кўпайтириш ва меҳнат шароитларини яхшилаш учун ўз курашини жипслаштириш мақсадида бирлашган фронт тузиш ҳақида қарор қабул қилдилар.

«Муслим» газетасининг хабар қилишича, Покистон темир йўл ишчилари союзининг вакили Муҳаммад Салим БАТТ Бирлашган фронтнинг президенти, темир йўл ишчилари союзи раҳбарлик органининг аъзоси Жаффирхон фронтнинг раиси, маъмурлар тақиқлаб қўйган ҳаво транспорти ходимлари союзининг раҳбарларидан бири унинг бош секретари этиб сайланган.

САФЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДА

● ЛАГОС. Нигерия давлатининг бошлиғи Муҳаммуду Бухорий Африка Бирлиги Ташкилоти (АБТ) сафлари ҳар томонлама мустаҳкамланиши кераклигини айтди. АБТга аъзо бўлган баъзи мамлакатларнинг айрим масалалар хусусидаги ихтилофлари уларнинг муштарак мақсадларидан устун бўлмаслиги керак, деди у бу ерда. Шу сабабли Нигерия ташкилот сафларига нифоқ солиш, АБТга аъзо бўлган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқлари ассамблеясининг Аддис-Абебада ўтказиладиган XX сессиясини барбод қилиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъиян қарши чиқади.

Менинг маъмуриятим сиёсати Нигериянинг қитъадаги бошқа давлатлар билан иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларини ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлашга қаратилган, деб таъкидлади М. Бухорий.

(ТАСС, 3 сентябрь).

КУРАШ КУЧАЙТИРИЛСИН

● КИТО. Ишчилар синфи билан деҳқонларнинг асосий иттифоқи бўлмиш Эквадор меҳнаткашлари конфедерациясининг бу ерда ўтказилаётган съездида унинг делегатлари мамлакатдаги аҳвол ва меҳнаткашларнинг вазифалари тўғрисида ижроком тақдим этган асосий ҳужжатни муҳокама қилмоқдалар. Улар ҳужжатда баён этилган меҳнаткашлар оммасининг иқтисодий аҳволини яхшилаш йўлидаги курашни кучайтириш, халқаро валюта фонди тиқиштираётган шартларга ва миллатлараро монополияларнинг зўравонлигига қаршилик қилиш, экономиканинг давлат секторини мустаҳкамлаш, социалистик мамлакатлар билан ҳамкорликни кенгайтириш, ядро уруши бошланиши хавфига қарши ҳаракатларни кучайтириш, мустақил миллий ривожланиш йўлига кирган халқларни қўллаб-қувватлаш зарурлиги ҳақидаги таклифларни якдиллик билан қўллаб-қувватлаб чиқдилар.

ОҚ УЙНИНГ КЎРСАТМАСИ БИЛАН

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Рейган маъмуриятининг ўтган йил сентябрида СССРнинг осмон бўшлиғига бостириб кирган Жанубий Корея самолёти билан содир бўлган можародан ўзини четга олиш йўлидаги ҳамма уринишларига қарамай, тобора кўп киши бу можаро Оқ уйнинг кўрсатмаси билан планлаштирилган ва амалга оширилган иғвогарлик бўлган эди, деган фикрга келмоқда.

«Нью-Йорк Таймс» газетасининг хабар қилишича, Жанубий Корея самолётидаги пассажирларнинг оила аъзолари «Қўшма Штатлар самолёт нега Совет Иттифоқи территорияси тепасига ўтиб қолганини ойдинлаштирадиган маълумотни яширди, деб айбладилар». Газетанинг далолат беришича, улар самолёт «жосуслик вазифасини бажарган» эди ва унинг учиши «муайян мамлакатнинг қасддан ва аввалдан планлаштирилган фитнаси»нинг таркибий қисми бўлган бўлиши мумкин, деб айтдилар. «Муайян мамлакат» деганда АҚШ назарда тутилиши равшан, деб уқтиради «Нью-Йорк Таймс» газетаси.

Ҳатто Американинг оммавий ахборот воситалари ҳам ҳеч инкор қилиб бўлмайдиган фактлар қисувида Вашингтон маъмуриятининг Жанубий Кореяга қарашли «Боинг» самолёти гўё СССРнинг осмон бўшлиғига «тасодифан» кириб қолди, АҚШ разведкаси эса бу ҳақда гўё ҳеч нарса билмаган эди, деган ҳамма даъволари мутлақо тутуруқсиз эканини тан олишга мажбур бўлди.

Эй-Би-Си телекомпаниясининг таъкидлаб ёзишича, Американинг махсус маҳкамалари Жанубий Кореянинг «Боинг» самолёти СССРнинг осмон чегарасини бузиб ўтганини билган эдилар, аммо бу ҳақда жўрттага ҳеч кимни огоҳлантирмадилар. Эй-Би-Си компаниясининг фикрича, АҚШ ўзининг жосус йўлдошлари, кучли радарлари ёрдамида, шунингдек мазкур вақтда СССРнинг Узоқ Шарқ чегаралари яқинида учиб юрган РС-135 разведкачи самолёти ёрдамида «Совет Иттифоқининг бутун соҳил полосасини текшириб кўриш» ва совет осмон ҳужумидан мудофаа системасининг қандай ишлаши ҳақида маълумот олиш истагида бўлган эди.

МРБнинг собиқ юқори мансабдор ходими айтган сўзларни мисол қилиб келтирган «Нью-Йорк Таймс» газетаси ҳам шу фикрни билдиради. Ўша ходим мазкур тунда соқчилик мақсадида учиб юрган ва қудратли электрон аппарат билан таъминланган РС-135 самолёти Жанубий Кореянинг самолётини пайқамаслиги мумкин эмас эди, деб тан олди.

БОНН. (ТАСС). Рейган маъмурияти Жанубий Кореянинг «Боинг-747» самолётидан ҳарбий мақсадларда фойдаланганлигидан ташқари, бу операциянинг сиёсий жиҳати ҳам равшан сезилиб турибди, яъни Совет Иттифоқининг тинчликка ва қуролсизланишга бўлган интилишини шубҳа остида қолдиришни кўзлаган эдилар, деб ёзади «Фольцайтунг-Тат» газетаси. Американинг бу машмашаси сентябрь ойининг бошларига мўлжаллаб планлаштирилганлиги тасодифий ҳол эмас, деб уқтиради газета, чунки шу пайтда Вашингтоннинг европалик иттифоқчилари қитъада Американинг янги ядровий ракеталари жойлаштирилиши зарурлигига шубҳа билдираётган, ГФРда эса тинчлик тарафдорларининг оммавий намойишларига тайёргарлик кўрилаётган эди.

Узоқ Шарқдаги можаро, деб ёзади газета, Рейганнинг оқибати нима бўлишини ўйламай ҳар қандай авантюрага тайёр эканини яққол кўрсатди.

БУЮҚ ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ПУЛЕМЁТЧИ

Абдуқодир Усмонов ҳозир 68 ёшда. Ҳали ҳам бардам, тетик. Ҳамма уни ҳурматлайди. Ёшлар эса уни ветеран-жангчи сифатида учрашувларга тез-тез таклиф қилишади.

Чиндан ҳам Абдуқодир отанинг ҳаёт йўли ибратлидир. 1939 йилда Совет Армияси сафига чақирилди. Шавкатли армиямиз иккинчи жаҳон урушида ғалаба қозонганидан сўнг у қуролдош дўстлари қатори ўз юртига қайтиб келди. Оловли йилларнинг шиддатли жанглари бир умр хотирадан ўчмайди. Абдуқодир Украина фронтида пулемётчи бўлиб аёвсиз жангларда қатнашди. Кўксини жанговар орден ва медаллар безади. Ғалаба байрамини Берлинда кутиб олди.

— Бугунги фаровон ҳаётимизнинг қадрига етишимиз керак, — дейди Абдуқодир ота Усмонов. — Чунки, биз кекса авлод вакиллари оғир кунларни бошдан кечирдик. Душман билан қадам-бақадам кураш олиб бордик. Ўз Ватанимизни озод қилиш билан бирга жаҳон халқларини ҳам гитлерчилар асоратидан қутқариб қолдик. Буюк Ғалаба осонликча қўлга киритилмади. Жон олиб, жон бердик. Совет Армиясининг жангчилари ва иттифоқчиларимиз фронтда ҳақиқий жасорат кўрсатишди. Қуролдошларимнинг жасурлиги ва мардлиги кўпчилик қатори мени ҳам олға силжитди. Ўз қуролим билан душманни енгишга ҳисса қўшдим.

Фарғона область, Ўзбекистон районидаги «Ғаниобод» совхозида истиқомат қилаётган А. Усмоновнинг бундай қалб сўзини яна кўплаб эшитиш мумкин. Унинг ҳар бири суюкли Ватанимиз куч-қудратини янада равнақ топтиришга чорлаши турган гап, албатта.

С. ҲАМИДОВ.

Суратда: жанговар нишонлар соҳиби А. Усмонов ҳамқишлоқлари даврасида.

Ж. Тўраев фотоси.

РЕКЛАМА ✲ ЭЪЛОНЛАР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

5 СЕНТЯБРЬ СОАТ 19.30 да

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишланган

Янги спектакль

Ҳ. ҒУЛОМ асари
М. ЛЕВИЕВ музикаси

«МАНГУЛИК»

(икки пардали музикали драма)

Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Бахтиёр ИХТИЁРОВ.

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Наби ХАЛИЛОВ.

Рассом — А. Г. ЖИБОЕДОВ.

БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТАШКИЛ ТОПГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАБ 6—9 СЕНТЯБРЬ КУНЛАРИ

Ўзбекистонда қирғиз киноси кунлари ўтказилади

ПРОГРАММАДА:

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:
«БИРИНЧИ», «ОҚ ҚОПЛОН АВЛОДИ»;
ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:
«ОСОЙИШТАЛИК ЗОНАСИ», «ЙЎЛЛАР».

Шунингдек, Қирғизистон кино санъаткорлари томонидан илгари суратга олинган энг яхши фильмлар ҳам намойиш қилинади.

«ҚИЗИЛ ОЛМА»

«ОҚ КЕМА»

Сеанслар бошланишидан олдин қирғиз киноси усталари билан учрашувлар ўтказилади.

РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ.

ЯНГИЛИКЛАР

Қизиқарли суҳбат

● «Суҳбатдош» клубининг активлари китобхонлар билан суҳбатлашмоқ учун Навоий шаҳридаги цехларга, ёшларнинг ётоқхоналарига, ўқув юртларга бормоқдалар.

«Фарҳод» маданият саройида тузилган шу клуб аъзолари янги китоблар ҳақида, қардош республикалар ёзувчиларининг асарлари тўғрисида ахборот берадилар. «Суҳбатдош» клубига маданият саройи ўқиш залининг мудираси Н. В. Романенко раҳбарлик қилмоқда. Клуб аъзолари ёзувчилар, рассомларнинг ҳаёти ва ижодига, Ватанимиз тарихидаги шонли воқеаларга бағишлаб суҳбатлар ўтказадилар.

Завод ишга тушди

● Бухорода янги қоракўл заводи ишга тушди. Бу ердаги ҳамма технологик жараёнлар тамомила механизациялаштирилган. Ҳар йили корхона 3,5 миллионта, эски заводга нисбатан икки баравар кўп терини ошлайди.

Янги корхона тиллойи, нуқра, платина, дур, бронза, каҳрабо тусда ва бошқа тусларда терилар ошлаб чиқаради. Чиқитсиз технология жорий этилди. Тери резгилари ҳар хил кийим-кечак безакларида ишлатилади. Эски заводнинг цехлари ҳам бўш қолмайди. Уни қўй терисини ошлайдиган қилиб мослаштиришга қарор қилинди. (ЎзТАГ).

Тепловоз «касал» бўлса

Тошкент тепловоз депосида локомотивларга комплекс ҳолда диагноз қўйиш пункти ишлай бошлади. Унинг лойиҳасини Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтининг олимлари ишлаб чиқдилар.

Бу ерда линияга чиқиш олдидан энди ҳар бир тепловоз текшириб чиқилади. Сезгир установкалар тепловоз энг муҳим деталь ва узелларининг ҳолатини синчиклаб текширади. Бу нарса уларнинг муддатидан илгари ишдан чиқишининг, авария вазиятларининг олдини олишга, ёқилғи сарфини камайтириш, сурков мойларини тежашга имкон беради. Масалан, дизель биргина ҳаво трактига диагноз қўйиш йўлига 32 минг сўм самара беради. (ЎзТАГ).

ЖОНКУЯРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Куни кеча «Совет Ўзбекистони» газетасида босилиб чиққан «Раҳбарда лафз бўлсин» мақоласини ўқиб чиқдим. Унда қурилиш, ободончилик ишларини олиб боришдаги айрим қусурлар, Тошкент шаҳри ҳаётига оид баъзи масала ва муаммолар ҳақида принципиал, холис фикрлар ўртага ташланган. Мақоладаги жонкуярлик билан айтилган мулоҳазалар кўнглимга тугиб юрган айрим гапларни кўпчилик эътиборига ҳавола этиш, кенг газетхонлар билан ўртоқлашишга даъват этди.

БУРЧГА САДОҚАТ ҚАНИ?

Нафсамбрига шаҳар ва қишлоқларимизнинг бугунги қиёфасини ўтмиш билангина эмас, кечаги кун билан қиёслаганингизда ҳам рўй берган катта ўзгаришлар яққол кўзга ташланиб турибди. Партия ва ҳукуматимизнинг ободончиликни кучайтириш, меҳнаткашларнинг уй-жой шароитини янада яхшилаш ҳақида қилаётган ғамхўрлиги, бу соҳада қабул қилинган қарорларнинг ижроси самарасини ҳар қадамда кўриш мумкин.

Бу гап аввало республикамиз пойтахти, Иттифоқимизнинг энг йирик шаҳарларидан бири бўлмиш Тошкентга тааллуқлидир. Шаҳри азимнинг бугунги ҳусни-жамоли ҳар бир ўзбекистонликда фахр ва ифтихор туйғуларини кучайтирса, хориждан келган меҳмонларда ўчмас таассурот қолдирмоқда.

Тўғри, кенг, кафтдек текис равон кўчалар, осмонга бўй чўзган хушбичим кўп қаватли бинолар, етти иқлимдан манзарали дарахтлар келтириб экилган янги-янги хиёбонлар, қуёш нурида ял-ял ялтирайдиган мармар кошоналар, чор атрофга биллур томчилар сочиб, шовуллаб отилаётган кўплаб фавворалар...

Аммо ҳар биримизга завқ-шавқ бағишлаётган ана шу ишлар орасида ошдан чиққан тошдек ёқимсиз, кўпчиликнинг таъбини хира қилаётган ҳоллар юз бермоқдаки, у ҳақда мулоҳаза юритиш фойдадан ҳоли бўлмаса керак. Зотан, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари ҳамма ерда, ҳар бир иш жойида ишчанлик, интизомлилик вазиятини қарор топтириш, яхши маънавий муҳит яратиш, ҳаётимизда учраётган камчилик ва қусурларга нисбатан муросасизликни кучайтиришга даъват этмоқда.

Одатдагидек, кишини ранжитаётган масалалардан бири капитал маблағлар, хусусан қурилиш ишлари учун ажратилаётган бинокорлик материалларидан ҳар доим ҳам самарали фойдаланилмаётганлиги д и р. Баъзи коллективларда эътиборсизлик кучли, лоқайдликка берилиш сезилмоқда. Умум ишига бўлса бўлар, бўлмаса... қабилида муносабат кўрсатаётганлар йўқ дейсизми? Гоҳо ишнинг сифати ҳақида қайғурмай, объектнинг чала-чулпа ҳолда фойдаланишга топширилишига гувоҳ бўлиб қоляпмиз. Давлат ҳисобига ҳотамтойлик қилувчилар орамизда учраб турибди.

Яхши эсимда бор. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «Ғунча» боғчаси ёнгинасида бир гектарга яқин ер бор эди. Илгари бу ерда экспериментал биология институти пахта етиштирарди. Бундан ўн беш йилча муқаддам ана шу жой текисланиб, қурилиш учун тайёрлаб қўйилди. Шундан буён унга қўл теккани йўқ, ахлатхона бўлиб ётибди. Ҳолбуки, ҳозиргача бу ердан фойдаланилганда давлатга қанча фойда келтирган бўларди. Ҳеч бўлмаса ёндош боғча-ясли учун сабзавот экинлари экиб туриш мумкин эди-ку!

Навоий кўчаси бўйлаб Чорсуга кетаверишда улуғ сиймо — Алишер Навоийга бағишлаб панно ишланганлиги кўпчиликнинг ёдида бўлса керак. Қанчадан-қанча қурилиш материаллари, ранго-ранг плиталар, куч ва вақт сарфланган эди бу иш учун. Аммо етарли масъулият кўрсатилмаганидан панно сифатсиз тайёрланди. Йил оша қилинган таъмир ишлари ҳам ёрдам бермади. Охир оқибатда паннони олиб ташлашга тўғри келди.

Олмазор кўчасидаги маҳаллаларнинг бузилиши ҳам планлаштириш ва ижро этиш ташкилотлари фаолиятида уйғунлик йўқлигини кўрсатиб турибди. Ҳозир бемалол яшаб туриш мумкин бўлган уй-жойлар бузиб ташланганига икки-уч йил бўлди. Аммо бинокорлик ташкилотлари унинг ўрнига бирон нарса қуришга шошилишмаётганини кўриб турибмиз. Натижа нима бўлди? Бузилган маҳаллаларнинг ноўрин қиёфаси кўзга ташланмаслиги учун Навоий кўчаси томонидан шифер билан тўсиб чиқилмоқда. Шаҳар ижроия комитети ва қатор мутасадди ташкилотлар баъзан ўзаро келишувсиз, айтиш жоиз бўлса ўз ҳолича иш тутаётганлигига ҳам истаганча мисол келтириш мумкин. Кўкча дарвозасида қанча-қанча хонадонлар бузилганлиги кўпчиликнинг ёдида. Шунга ҳам мана 6-7 йил бўляпти. У ерда эндигина туғруқхона биноси қад ростлаяпти, холос. Қолган жойлар қурувчилар қадамига мунтазир бўлиб турибди. Ҳолбуки, бу жойлар нима учун шошма-шошарлик билан бузилгани ҳақида сўраб-суриштирадиган одам топилмаётир.

Плансизлик, ўзибўларчиликнинг рўй бераётганига характерли бир мисол келтирмоқчимиз. Бир неча йил илгари «Анҳор» ресторани ёнида ёдгорлик ўрнатиш мақсадида жой ҳозирлаб, бетон қуйилган эди. Аммо ёдгорликнинг пойдевори тайёрланди-ю иш таққа тўхтаб қолди. Буниси ҳам майли-я, йиллар ўтиб, яқинда ана шу пойдеворни бузиб олиб ташлаш учун қанча қурувчи, шофёр, қурилиш техникаси мутахассислари кўплаб вақт сарфлашларига тўғри келди. Хўш, буларнинг ҳаммаси кимнинг ҳисобидан?

Гап келганда отангни ҳам аяма дейишади. Баъзи жойларда сув пуркагич фавворалар ўрнатилиб, улардан фойдаланилмаётгани, минг тонналаб темир трубалар ер остига кўмиб юборилаётгани, сув чиқмайдиган баландликлар ёки овлоқ жойларга йил сайин юз минглаб туп дарахт экилиб, қуриб қолаётганлигига таассуф билдириш мумкин, холос.

Тошкент — катта шаҳар. Йўловчиларнинг оқими ҳам шунга яраша. Республика пойтахтига келиб кетувчилар ҳам ниҳоятда кўп. Бу пассажир транспорти автобазалари, шаҳар автотрести раҳбарлари зиммасига катта масъулият юклаши табиий. Аммо бу соҳада иш яхши ташкил этилган деб айтолмаймиз. Бекатларда йўловчиларнинг тирбанд туриб қолишига ўрганиб қолдик. Соатлаб автобус кутиш ҳеч гап эмас. 12-автобус паркига қарашли 45, 66-автобуслар айниқса йўловчиларни қийнаяпти. Бу линияларда графикка риоя этилмайди.

Албатта, кундалик турмушимизда рўй бераётган бу эътиборсизликлар амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик меҳнати, ижодий ишларимизга раҳна солиши қийин. Меҳнат аҳли ўн биринчи беш йилликнинг юксак марраларини эгаллаш йўлида куч-ғайратни кўпайтирмоқда. Коллективларда меҳнат беллашувлари кенг оммалашиб, Ўзбекистонимизнинг 60 йиллик юбилейини катта меҳнат зафарлари билан нишонлаш ҳаракати қулоч ёзаётир. Аммо ҳар қандай нуқсон, камчилик ҳам эътибордан четда қолган тақдирда илдиз отишини унутмаслик керак. Зотан, бундай салбий кўринишларга муросасиз бўлиш аввало мутасадди ташкилотлар, қолаверса ҳар биримизнинг вазифамиз эмасми?! Партия ва ҳукуматимиз интизомсизлик, лоқайдлик, эътиборсизлик каби иллатларга қарши курашни кучайтирган экан, ҳар қандай камчиликларни бартараф этиш йўли билан тузумимизнинг афзаллигини намоён қилиш, тараққиётимиз суръати ошишига муносиб ҳисса қўшиш юксак бурчимиздир.

Исматулла АБДУЛЛАЕВ, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институти илмий ходими, филология фанлари доктори.

ЛАЗЕР НУРИ—НАЗОРАТЧИ

ФАН ОЛАМИДА

Сув юзига ёйилган нефть пардасига кўзга кўринмас ультрабинафша нур тушди ва шу заҳоти прибор экранида денгиз юзининг ифлосланганлиги тўғрисида маълумотлар пайдо бўлди. СССР Гидрометеорология давлат комитети Ереван аэрозол приборлар ва тутқичлар махсус конструкторлик-технология бюросида яратилган флуориметр прибори сув муҳитидаги аралашмаларни шу таҳлитда лазер нури билан эзондлайди.

Кўп мақсадларда ишлатиладиган бу қурилма аралашма таркибини 200 метргача наридаги масофадан ҳам аниқлаб бера олади. Шунинг учун ҳам у самолёт ва вертолёт ичида туриб, ишлатилиши мумкин. Унинг иш принципи бундай: қайтиб келган лазер нури кўзга кўринадиган диапазондаги 16 хил рангга ажратилади. Булар сув таркибида нефть маҳсулотлари, органик моддалар қанча эканлиги тўғрисида маълумот келтиради. Бу маълумотлар иш жараёнида микроэлектрон ҳисоблаш машинаси ёрдамида магнит дискларга ёзилади.

Приборни Клайпеда гидрометеорология обсерваториясининг «Лев Титов» илмий тадқиқот кемасидаги экспедиция қатнашчилари синаб кўрдилар. Унда уч ҳафта мобайнида Болтиқ денгизида ўнлаб ўлчовлар қилинди.

Натижалар ишлаб чиқилганида флуориметр жуда яхши ишлаётганлиги маълум бўлди. У қишлоқ хўжалигида ва геологияда ҳам ишлатилиши мумкин.

М. ЕРЕМЯНЦ, ТАСС мухбири.

● СПОРТ ● СПОРТ ● ● СПОРТ ● СПОРТ ●

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● ЧИМ ХОККЕЙ. Тошкент областининг «Политотдел» командаси қизлари Олмаотада «Связист» коллективи билан учрашиб (2:1, 2:1), тўртинчи ўриндаги мавқеларини мустаҳкамлашган эди. Кейин Борисполнинг «Колос» командаси билан ўйнаб (1:1, 2:1), очколарини 31 тага етказишди. Андижоннинг «Звезда» командаси Свердловск армиячиларидан (0:1, 0:3) енгилди.

● ФУТБОЛ. Биринчи лига коллективлари ўртасида навбатдаги учрашувлардан сўнг «Факел» 44 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Жиззахнинг «Звезда» футболчилари «Заря» коллективини қабул қилиб (1:0), очколарини 28 тага етказган ҳолда 14-ўринга кўтарилишди. Олий лига командалари ўртасида яна тўртта учрашув ўтказилди: «Спартак» — «Динамо» (М) — 0:0, «Металлист» — «Динамо» (Тб) — 0:1, «Арарат» — «Нефтчи» — 2:0, «Жальгирис» — «Динамо» (Мн) — 0:0. Ҳозир «Зенит» ва «Днепр» коллективлари 32 тадан очко билан олдинда боришмоқда. Учинчи ўриндаги торпедочилар ҳисобида 31 та очко бор. «Пахтакор» 19 очко билан 15-ўринни эгаллаб турибди.

Редактор ўринбосари А. НАБИХЎЖАЕВ.

НУКУС ШАҲРИДА «ҚИРҚҚИЗ» БАНКЕТ ЗАЛИ БИНОСИДА 11—12 СЕНТЯБРДА

Халқ истеъмолидаги ортиқча молларнинг улгуржи савдоси бўйича

РЕСПУБЛИКА ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Ярмаркага давлат савдосининг улгуржи ва чакана савдо ташкилотлари ҳамда матлубот кооперацияси ташкилотларининг, шунингдек ортиқча молларга эга бўлган ташкилотлар ва корхоналарнинг раҳбарлари таклиф қилинадилар.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, «Ўзбекбирлашув», «Узторгпосредконтора».

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «ИНТЕРЦИРК-84» чет эл цирк артистларининг хайрлашув гастроллари (19.30).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 5/IX да Наврўз, 6/IX да Оловли фаришта, 7/IX да Дон Кихот.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги коллегияси, партия ва касаба союз комитетлари ҳамда Ипакчилик Бош бошқармаси коллективи коллегия аъзоси, шу бошқарма бошлиғи Э. Ҳ. Тожиевга онаси

Мавжуда ТОЖИЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти коллективи фольклор бўлимининг илмий ходими, филология фанлари кандидати М. Мирзаевага отаси

Қодир МИРЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

5 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ўсмирлар ижоди. 10.10 — Саёҳатчилар клуби. 11.10— Чарм тўп. 11.55 — Концерт. 12.30 — Маданият ва истироҳат боғида бир кун. Бадиий фильм. 13.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Телефильм. 15.35 — Марика учун кўйлак. 16.05 — Мухбиримиз ҳикоя қилади. 16.35 — Телефильм. 16.55 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 17.40 — Чапаев. Бадиий фильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Хоккей. СССР — Швеция. 21.30 —Время. 22.00 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 12.05 — Сиз яратган боғ. 14.40 — Тележурнал. 15.25 — Ромен Роллан. Хотиралардан. 16.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Тинчликни сақлаш Совет комитетининг раиси Ю. А. Жуков суҳбати. 19.15 — Концерт. 19.25 —Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 19.55 — Дунё ва ёшлар. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Денис Давидов. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. СССР — Туркия.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Телефильм. 10.45 — Киноальманах. 11.30 —Ўқув программаси. 12.00 — Сўз кетидан сўз келар. 12.20 —Телефильм. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 — 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Тенгдошларинг ижодидан. 18.55 — Дўстлик экрани. 19.15 — Ноз-неъмат бунёдкорлари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбек шоираларининг ижоди ҳақида. 20.30 —Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Бугун оламда нима гап? 22.15 — Қирқ биринчи. Бадиий фильм. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.20 — Москва-II. 18.10 — Журналист. Бадиий фильм. 1-серия. 20.00 —Янгиликлар. 20.20 — Ўқув программаси. 21.00 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Москва-II.

6 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.30 — Концерт. 10.00 — Ҳайвонот оламида. 11.00 — Чапаев. Бадиий фильм. 12.30 — И. Гайдн. Квартет. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телефильмлар. 16.00 — Асли болаликдан. 16.45 — Телефильм. 17.15 — Шахмат мактаби. 17.45 — Фильм-концерт. 18.15 — Фан ва турмуш. 18.45 — — Дунё ва ёшлар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Кўкламда чақиришади. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Мангу даъват 7-серия. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Телефильм. 23.55 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 11.55 —Тележурнал. 12.25 — Илмий-оммабоп фильм. 14.25 — В. В. Вересаев. Асарлари саҳифаларида. 15.05 — Бувисининг набираси. Бадиий фильм. 16.25 ва 18.30 —Янгиликлар. 18.50— Онамларнинг мактаби. 19.20— Ф. Шопен. Ля мажор прелюдияси. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Болалар учун фильм. 11.30 — Ўқув программаси. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Ўқув программаси. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Сўз кетидан сўз келар. 18.30 — Мультфильм. 18.45 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 19.55 — Инсон ва қонун программаси почтасидан. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 22.25 — Отилмаган ўқ. Спектакль. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.30 — — Москва-II. 18.10 — Журналист. Бадиий фильм. 2-серия. 19.45 — Киножурнал. 19.55 — Тошкент янгиликлари. 20.15 — Телефильм. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

5 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Микрофон олдида ёш ижрочилар. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.45 — Ўзбекистон экономикаси — ягона халқ хўжалиги комплекси. 11.25 — Концерт. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Боғларимиз саховати. 18.30 — Е. Образцова куйлайди. 19.25 — Қармоқ. 20.50 — Шеърият кечаси. 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Концерт.

6 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Эстрада концерти. 9.30 — Халқ талантларининг концерти. 9.45 — Қармоқ. 11.15 —Шонли 60 йил солномаси. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 14.00 — Сифатли тола — даромад манбаи. 15.00 — Олис масофаларда ва мураккаб шароитларда хизмат қилаётган гидрометеостанциялар ходимлари учун эшиттириш. 18.15 —Халқаро кундалик. 19.25 — Юность Узбекистана. 20.50 — Ўзбекистон чет эллик меҳмонлар нигоҳида. 21.00 — Адабий ўқиш. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 23.30 — Концерт. 23.10 — Футбол бўйича СССР чемпионатидан репортаж (II лига).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 09431. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 203. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12